

Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Вінницький торговельно-економічний інститут

Інтерактивний освітній простір ЗВО

**МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОГО ВЕБІНАРУ**

30 березня 2021 року

Вінниця 2021

**Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу ВТЕІ КНТЕУ
заборонено**

УДК 378:316.77:004

Інтерактивний освітній простір ЗВО [Електронний ресурс] : матеріали всеукраїнського науково-практичного вебінару (м. Вінниця, 30 квітня 2021 р.) / відп. ред. Л. Гусак. – Вінниця : ВТЕІ КНТЕУ, 2021. – 66 с.

Розглядаються питання розвитку та впровадження інтерактивних форм, методів та засобів навчання у закладах вищої освіти. Висвітлюються аспекти створення та оцінювання ефективності інформаційного електронного середовища навчального закладу. Обґрунтовується впровадження інновацій в навчальний процес вищої школи. Приділено увагу різноманітним інструментам онлайн навчання в умовах пандемії. Піднімаються питання академічної доброчесності як обов'язкової передумови якісної освіти.

Розраховано на науково-педагогічних працівників, аспірантів та здобувачів вищої освіти економічних, педагогічних та технічних закладів вищої освіти.

Матеріали друкуються в авторській редакції.

Редакційна колегія: Сікорська Л., к.пед.н., доцент; Гусак Л. (відп. ред.), к.пед.н., доцент; **Соколовська В.**, к.е.н., доцент; Ніколіна І., к.держ.упр., доцент; Кузьміна О., к.т.н., доцент; Копняк К., ст. викладач.

© Вінницький торговельно-
економічний інститут КНТЕУ, 2021
© Автори тез доповідей

ЗМІСТ

Секція №1

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ФОРМИ НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Березенська Світлана, старший викладач

Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Формування інтерактивного середовища для організації тренінгу з імітаційного моделювання діяльності ІТ-фірми 6

Бондарчук Людмила, к.е.н., доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Практика та особливості інтерактивного навчання
в сучасних умовах 7

Горшков Максим, старший викладач

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Формування культури ділового спілкування як ключового аспекту діяльності
викладача 8

Добровольська Наталія, к.пед.н., доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

SMART-технології у вищому навчальному закладі..... 10

Іванченко Галина, к.е.н., доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Особливості використання Міро як он-лайн інструменту інтерактивного
навчання..... 13

Лозовський Олександр, к.е.н., доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Застосування сучасних інтерактивних технологій в підготовці управлінських
кадрів 14

Очеретяний Володимир, к.і.н., доцент

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ЗУНУ

Використання технологій візуалізації у навчанні юристів 17

Половенко Людмила, к.пед.н., доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Глобальні цифрові тренди в контексті дистанційної освіти..... 19

Секція №2

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ВИЩОЇ ШКОЛИ

Гулівата Інна, к.пед.н., доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Методи забезпечення зворотного зв'язку під час навчальних занять..... 23

Гусак Людмила, к.пед.н., доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Інноваційні технології у вищій школі..... 25

Змійвська Ірина, старший викладач

Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Інформаційні технології та рівні управління знаннями в електронному навчанні 28

Ковтун Едуард, к.е.н., доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Інноваційні технології як засіб формування комунікативної компетентності здобувача вищої освіти 30

Махначова Наталя, к.е.н., доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Застосування методології дизайн-мислення в публічному управлінні..... 32

Ніколіна Ірина, к.держ.упр., доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Від цифрових комунікацій до цифрових компетентностей 35

Радзіховська Лариса, к.пед.н., доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Цифрова компетентність як одна з професійно значущих компетентностей майбутніх економістів 38

Семенюк Ірина, к.е.н., доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Розвиток цифрових навичок: проблема чи необхідність? 40

Федорець Василь, к.мед.н., старший викладач

Комунальний заклад вищої освіти «Вінницька академія неперервної освіти»

Методологічно-ціннісна рефлексія концепту гармонія в контексті розвитку здоров'язбережувальної компетентності вчителя фізичної культури 42

Секція №3

СИСТЕМА МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Боковець Вікторія, д.е.н., професор

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Розвиток комунікаційного та виробничого потенціалу закладів вищої освіти за рахунок застосування он-лайн технологій 45

Клочко Оксана, д.пед.н., доцент

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

Застосування технологій машинного навчання для дослідження освітніх/педагогічних систем 49

Кузьміна Олена, к.т.н., доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Пріоритетний напрям освітньої діяльності ЗВО – якість послуг, що надаються 51

Мерінова Світлана, к.е.н., доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Важливість оцінки навчальних досягнень студентів 54

Секція №4

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ – ЗАПОРУКА ЯКІСНОЇ ОСВІТИ ТА СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Копняк Катерина, старший викладач

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Академічна доброчесність в контексті дистанційного навчання: виклики сучасності 57

Корж Наталія, д.е.н., професор

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Становлення академічної культури в епоху цифровізації 60

Яремко Світлана, к.т.н., доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Автоматизація побудови індивідуальної освітньої траєкторії студента в умовах дистанційного навчання на основі особистого електронного кабінету 63

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА ФОРМИ НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Світлана Березенська, старший викладач
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Харків

ФОРМУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНОГО СЕРЕДОВИЩА ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ТРЕНІНГУ З ІМІТАЦІЙНОГО МОДЕЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ІТ-ФІРМИ

Однією з сучасних вимог закладів вищої освіти щодо підготовки ІТ-фахівців є максимальна організація освітнього процесу з максимальним наближенням до реальної діяльності ІТ-підприємств. Разом з тим, сфера ІТ-бізнесу є досить закритою, адже розробка програмного забезпечення підпадає під захист авторського права. Тож отримати доступ до робочих процесів ІТ-компанії, «зануритися» у реальний хід розробки програмних додатків є проблемою. В якості одного з варіантів її вирішення в ХТЕІ КНТЕУ було запроваджено проведення тренінгів з моделювання діяльності підприємства, до участі в яких залучено студентів усіх спеціальностей. Для майбутніх фахівців з інформаційних технологій – це тренінг з імітаційного моделювання діяльності ІТ-фірми.

За умовами тренінгу формується аутсорсингова ІТ-компанія, яка співпрацює з віртуальними підприємствами по наданню ІТ-послуг – «працівники» ІТ-компанії розробляють проєкт по формуванню ІТ-середовища підприємства-замовника. В ході тренінгу ІТ-компанія веде декілька проєктів, для кожного з яких здобувачі вищої освіти формують команду і виконують в ній відповідні ролі: керівник проєкту, дизайнер, програміст, тестувальник тощо. Методологію розробки проєкту, його структуру, список обов'язків тощо визначає здобувач вищої освіти, який є керівником проєкту. Загальне керівництво здійснює керівник ІТ-фірми – викладач, який є керівником тренінгу.

В цих умовах важливою складовою організації тренінгу є забезпечення діалогу між всіма його учасниками, який відбувається на різних рівнях: керівник ІТ-компанії – керівники проєктів; керівник ІТ-компанії – підприємства-замовники; керівник проєкту – члени команди; керівник проєкту – підприємство-замовник; член команди – інші члени команди тощо. Також в ході тренінгу має бути забезпечено обмін, розміщення та збереження документів по проєкту, їх обговорення та редагування. Крім цього, необхідно передбачити можливість формування бази знань проєкту, тобто розміщення глосарію проєкту, інструктивних матеріалів по роботі з його компонентами, тьюторіалів і т.д. Тож, очевидним є потреба у формуванні інтерактивного середовища, яке має забезпечити взаємодію всіх складових тренінгу.

Платформою для формування такого середовища може виступити LMS Moodle, а в якості інструментів можна розглядати хмарні додатки корпорації Google, Microsoft Office 365, CRM Bitrix24, месенджери (Viber, Telegram) тощо. Основними інтерактивними елементами для побудови діалогу в середовищі виступають форуми та чати, а обмін контентом організовується через бази даних.

Серед переваг формування інтерактивного середовища для організації тренінгу – можливість забезпечити віддалену взаємодію учасників тренінгу з його контентом.

Людмила Бондарчук, к.е.н., доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Вінниця

ПРАКТИКА ТА ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Характерними тенденціями сучасного світу і України зокрема є глобалізація та інтеграція суспільного розвитку, що охоплює економічні, політичні, соціальні і культурні сфери життєдіяльності людини; перехід від індустріального виробництва до суспільства інформаційних технологій, а потім і до суспільства знань; визнання людини найвищою цінністю і метою будь-якого соціального розвитку. Нові цивілізаційні виклики закономірно висувають підвищені вимоги до особистості фахівця і його професіоналізму, а отже, й до змін у сучасній освіті.

Сьогодення потребує не тільки висококваліфікованих працівників, а й таких, які здатні самостійно, критично і творчо мислити, відповідальних, мобільних, конкурентоспроможних і професійно компетентних фахівців, здатних до саморозвитку і самореалізації. Дедалі частіше роботодавці висувають вимогу до своїх працівників володіти не тільки високою професійністю, а й певними особистісними характеристиками та якостями. Таким чином, для все більшої кількості людей вища освіта сьогодні стає не просто засобом підготовки фахівців для різних сфер діяльності, а обов'язковим етапом розвитку особистості, що є відмітною ознакою нашого часу.

Головна практична особливість в інтерактивному навчанні – це участь всіх учасників та взаємне слухання один одного. Цьому вчать ще за допомогою рольових ігор на різних управлінських рівнях. Щоб викладач міг забезпечити позитивний ефект від такого заняття, насамперед необхідно створити доброзичливу атмосферу, де кожен студент зможе почувати себе вільно та безпечно. Сама ж структура інтерактивного уроку має поєднувати в собі індивідуальні заняття, дебати, групові вирішення проблем чи групові дослідження, парну роботу. Під час такої взаємодії відбувається обмін інформацією, рекомендують використовувати роботу з документами чи друкованими джерелами, обов'язково виконувати творчі завдання, де можна

розвивати толерантне сприйняття один одного та розуміння своїх громадянських обов'язків та прав.

Інтерактивні методи навчання студентів мають безліч позитивних результатів: це налагодження емоційного контакту між усіма учасниками, розвиток навичок роботи в команді та вміння бути як лідером, так і просто учасником, зняття навантаження зі слухачів та зміна діяльності, вміння швидко змінювати фокус роботи та адаптуватися до нових реалій. Саме комунікативні навички, вміння самопрезентації та гнучкість у роботі – є головними умовами ефективного та комфортного стану в роботі сучасної людини.

У сучасному суспільстві навчання можна організувати таким чином, що джерелом знань буде не тільки викладач, але й комп'ютер, телевізор, відео. Здобувачі вищої освіти, відповідно, повинні вміти осмислювати отриману інформацію, трактувати її, застосовувати в конкретних умовах; водночас думати, розуміти сутність речей, вміти висловити особисту думку. Саме цьому сприяють інтерактивні технології навчання.

Отже, інтерактивна технологія навчання – це така організація навчального процесу, за якої кожен учень має конкретне завдання, за яке він повинен публічно прозвітувати, адже від його діяльності залежить завдання, якість виконання поставленого перед групою та класом. Інтерактивні технології навчання містять чітко спланований очікуваний результат навчання, окремі інтерактивні методи і прийоми, що стимулюють процес пізнання, розумові й навчальні умови і процедури, за допомогою яких можна досягти запланованих результатів.

Список використаних джерел:

1. Зязюн І. А. Педагогіка добра: ідеали і реалії: наук.-метод. посібник. Київ: МАУП, 2000. 312 с.
2. Интерактивное обучение: новые подходы. *Відкритий урок*. 2002. № 5-6.
3. Інтерактивні методи навчання: навчальний посібник. Щецін: Вид-во WSAР, 2005. 170 с.
4. Новацький Т. Людська праця. Аналіз поняття / пер. з польськ. Ю. Родик. Львів: Літопис, 2010. 182 с.

Максим Горшков, старший викладач

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Вінниця

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ДІЛОВОГО СПІЛКУВАННЯ ЯК КЛЮЧОВОГО АСПЕКТУ ДІЯЛЬНОСТІ ВИКЛАДАЧА

На сьогодні культура ділового спілкування в Україні перебуває на рівні, який не можна назвати високим. Ділове спілкування – це невід'ємна частина діяльності будь-якої організації, саме це визначає необхідність приділяти цьому аспекту роботи викладача велику кількість уваги.

Метою цієї роботи є визначення характеристики поняття «культура ділового спілкування», визначення особливостей цього багатогранного поняття,

а також знаходження шляхів покращення рівня культури ділового спілкування як для окремої особистості, так і в масштабі організації.

Серед сучасних дослідників, праці яких спрямовані на підвищення культури ділового спілкування і мовної культури, вагоме місце займають наступні вчені: Авраменко О.О., Антоненко-Давидович Б.Д., Берков В.І., Волкотруб Г.Й., Горбул О.Д., Сербенська О.А., Хміль Ф.І., Чмут Т.К., Шевчук С.В., Яковенко Л.В. та ін.

З проблемами у діловому спілкуванні певною мірою стикається кожна людина, яка займається професійною діяльністю. Важливими складовими ефективної боротьби з ними є аналіз причин виникнення цих проблем та швидке знаходження шляхів їх розв'язання. Обрана тематика дозволяє виявити складності, які чекають на викладача в ході ділового спілкування та набути навичок вдалого їх подолання.

Термін «культура спілкування» в Україні з'явився у 80-х роках минулого сторіччя. Однією з перших в Україні цей термін в науку ввела психолог Чмут Т.К. [1, с. 45].

Поняття «культура» як феномен ділового спілкування можна означити як сукупність моральних норм та уявлень, що регулюють поведінку і взаємини людей у процесі їхньої професійної діяльності [1, с. 44].

Культура спілкування – це сума набутих людиною знань, умінь та навичок спілкування, які створені, прийняті та реалізуються в конкретному суспільстві на певному етапі його розвитку [2, с. 8].

Ділове спілкування – це спілкування, метою якого є організація і оптимізація виробничої, наукової, комерційної чи іншої діяльності, де на першому місці стоять інтереси справи, а не конкретних співрозмовників [3, с. 75].

На нашу думку, Горбункова Н.П. напрочуд вдало розкриває поняття «культура ділового спілкування», визначаючи його як ступінь розвитку комунікативних умінь, що дає змогу здійснювати міжсуб'єктну взаємодію, зорієнтовану на ефективне виконання професійних обов'язків [1, с. 48].

Ділове спілкування може визначатися в двох аспектах: як орієнтованість особистості в різних ситуаціях спілкування, що базується на знаннях і чуттєвому досвіді, і як здатність ефективно взаємодіяти з навколишніми людьми завдяки розумінню себе та інших в умовах постійної зміни психічних станів, міжособистісних стосунків і соціальної ситуації [6, с. 56].

Формування компетентності у діловому спілкуванні викладача можна досягти за допомогою спеціально організованого соціально-психологічного тренінгу, який базується на активних, інноваційних методах навчання.

Формування навичок міжособистісного та ділового спілкування в ході тренінгу будується на уявному програванні своєї поведінки в різних ситуаціях. Учасники отримують можливість визначити, яка поведінка є найбільш ефективною [5, с. 34].

Тренінгова форма роботи має ряд переваг, а саме: дає можливість обговорювати ідеї, ділитися досвідом. В арсеналі сучасного тренінгу є чимало методів, які використовуються для розвитку комунікативної компетентності, а

саме: лекції, семінари, бесіди, які стосуються соціально-психологічних проблем, а також активні методи типу дискусій, рольових ігор, методу конкретних ситуацій та ін. Однією із значних переваг тренінгової форми роботи є висока ефективність використання часу для підвищення культури ділового спілкування [4, с. 12].

Таким чином, було з'ясовано, що культура ділового спілкування – це ключовий аспект діяльності викладача. Серед особливостей культури ділового спілкування можна виокремити те, що вона формується завдяки попередньо набутому досвіду, спирається на вимоги до професійної діяльності та допомагає розвитку як особистих, так і ділових якостей викладача. Визначено найбільш ефективним способом підвищення рівня культури ділового спілкування тренінг, що має ряд незаперечних переваг та виступає як джерело сталого результату, який також є цілком застосовним у практичній діяльності.

Список використаних джерел:

1. Авраменко Н.О., Яковенко Л.В., Шийка В.Я. Ділове спілкування: навчальний посібник. / За наук. ред. О.О. Авраменко. Івано-Франківськ, «Лілея-НВ», 2015. 160 с.
2. Гриценко Т.Б. Етика ділового спілкування: Навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2014. 344 с.
3. Лесько О.Й., Прищак М.Д., Залюбівська О.Б. Етика ділових відносин : навчальний посібник. Вінниця : ВНТУ, 2011. 309 с.
4. Литовченко Н.Ф. Професійно орієнтований тренінг самопізнання та саморегуляції: Навчально-методичні матеріали. Ніжин : НДПУ, 2014. 72 с.
5. Петровская Л.А. Компетентность в общении: Социально-психологический тренинг. Москва, Издательство МГУ, 2013. 216 с.
6. Яценко Т.С. Метод активного соціально-психологічного навчання: метод. рекомендації. Київ : РНМК, 2014. ч. 2. 56 с.

Наталія Добровольська, к.пед.н., доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Вінниця

SMART-ТЕХНОЛОГІЇ У ВИЩОМУ НАВЧАЛЬНОМУ ЗАКЛАДІ

Тенденції, що нині відбуваються у світі, перехід на дистанційну форму навчання усіх закладів освіти, показали, що використання інформаційних технологій, перехід до Smart-навчання є реалією сьогодення.

Слово «smart» англійського походження і перекладається як розумний або технологічний. Досить вдалим є тлумачення аббревіатури SMART дослідником В.Тихомировим [1]: S – самокерований, M – мотивований, A – адаптований, R – ресурсозабезпечений, T – технологічний.

Smart-навчання – це гнучке навчання в інтерактивному освітньому середовищі за допомогою контенту з усього світу, що знаходиться у вільному доступі. Отже, знання стають широко доступні.

Smart-навчання передбачає перенос навчального процесу в електронне середовище, а це, в свою чергу, надає можливість доступу кожному, розширення кількості бажаючих навчатися з будь-якого місця та у будь-який час. З цією метою у ВТЕІ КНТЕУ створено систему управління навчанням на платформі Moodle, де розміщено усі курси та дисципліни, здійснено перехід від книжкового до електронного контенту, створено репозитарій.

Парадигма Smart-навчання передбачає, перш за все, гнучкість (наявність великої кількості джерел, максимальну різноманітність медіа (аудіо, відео, графіку), здатність швидко і просто налаштуватися під рівень і потреби слухача). Вона передбачає активний обмін досвідом та ідеями, персоніфікацію курсу в залежності від його завдань і компетенцій суб'єктів навчання, економію часу на доопрацювання вже наявного навчального контенту замість створення його з нуля. Крім цього, Smart-навчання є легко керованим процесом, як із середини кожним вищим навчальним закладом через гнучкість навчального процесу, так і ззовні, тобто постійно живиться зовнішніми джерелами.

Звичайно, перехід до Smart-навчання, розумного навчання у вищому навчальному закладі, формує нові вимоги до науково-педагогічних працівників: педагоги мають бути не тільки добре обізнаними у своїй професійній царині, а й мати широкий світогляд, світосприйняття, вміння використовувати різні технології для роботи як з інформаційними ресурсами, так і з молоддю. Smart-підходи вимагають не надавати готові знання, а створювати умови для придбання молоддю власного досвіду і навичок. Тобто за концепцією Smart-навчання функцією викладача стає якісна навігація контентом, а не трансляція готових істин і передача знань [2].

Студенти одержують можливість самостійно або за технологією «перевернутого» навчання вивчати навчальні дисципліни за електронними матеріалами, дивитись лекції в онлайн або офлайн режимах, тестуватися, брати участь у телекомунікаційних проєктах.

За ідеями Smart-освіти сучасні навчальні курси набувають нової якості: крім забезпечення засвоєння знань, навичок та умінь вони одночасно мають мотивувати до вивчення. А саме, студенти мають можливість навчатися використовуючи електронні навчально-методичні комплекси, що містять лекційний та лабораторно-практичний матеріал, матеріали для тестування, літературу для вивчення курсу, завдання для самостійної роботи, питання для підсумкового контролю, можливість переглядати роботи студентів, які опанували курс за попередні роки. Навчальні курси стають інтегрованими, тобто включати в себе і мультимедійні фрагменти, і зовнішні електронні ресурси. Адже зацікавити сучасного студента, простими текстовими посібниками вже практично неможливо. Необхідно створювати такий сценарій, який би захоплював і спонукав до творчої та наукової діяльності. Ми погоджуємось із думкою Тихомирової Н. В. [3] про те, що Smart-курс повинен на 80% складатися із зовнішніх джерел, розвиватися самостійно за рахунок підключень до різних каналів, при цьому дозволяти слухачу створювати власний контент.

Наразі, є досить актуальними останні освітні тренди, які, в свою чергу, корелюють з концепцією Smart-навчання. Зазначимо їх:

- дистанційна освіта стає лідером навчальних технологій – відеокурси на YouTube та iTunes стають не тільки мегапопулярними, а й затребуваними молодим поколінням;

- персоналізація навчання є альтернативою до уніфікованих підходів в освіті, які вимагають від усіх суб'єктів навчання однакових результатів, - індивідуальні психологічні характеристики особистості мають стати основою для персональних освітніх програм, тим підґрунтям, завдяки якому з'явиться мотивація навчання і набудуть нового поштовху у розвитку інтелект, творчість та креативність;

- гейміфікація (впровадження ігрових технологій в неігрові ситуації) як технологія винагород за зроблене може сприяти підвищенню мотивації навчання та поліпшенню його якості – формально освіта гейміфікована, оскільки використовує систему заохочень (позитивні оцінки і перехід до наступного класу чи курсу як новий level up), але тенденції сучасного погіршення загального стану освіченості говорить про необхідність змін у такій «гейміфікації»;

- інтерактивні підручники мають докорінно змінити «традиційні» подання та інтерпретацію навчального матеріалу – лінійна побудова курсів та їх текстове представлення не можуть забезпечити багатовимірність сучасного навчального процесу, яка підтримується мультимедіа-технологіями (кольорові фото, аудіо- та відеопідтримка, інтерактивна інфографіка тощо);

- навчання через відеоігри є унікальною можливістю надати знання про реальний світ через інтерактивне занурення у світ віртуальний [4].

У ВТЕІ КНТЕУ ми на практиці використовуємо для студентів ігрові форми навчання з веб-підтримкою. Прикладом таких методів навчання є квест «Віртуальне підприємство». Це свого роду ігровий проект. Зазначимо, що інтерактивні методи навчання з використанням веб-ресурсів мають значні потенційні можливості для розвитку креативності та професійного самовираження кожного студента. Також студенти активно включаються в розробку веб-квестів з різних дисциплін.

Тому, на нашу думку, в освітній галузі потрібно замінити «лінійну» подачу навчального матеріалу багаторівневими і багатовимірними нелінійними освітніми ресурсами, які можуть забезпечити індивідуальні освітні траєкторії; переглянути методики подання навчального контенту з наукового до науково-популярного та, можливо, ігрового (веб-орієнтованих ділових ігор, веб-квестів), що сприяє переорієнтації технології навчання у бік особистісних та індивідуальних підходів.

Список використаних джерел:

1. Тихомиров В. П. Мир на пути к смарт-обществу. URL: <http://me-forum.ru/upload/iblock/982/> (дата звернення: 30.03.2021).

2. Семеніхіна О. В. Нові парадигми у сфері освіти в умовах переходу до Smart-суспільства. URL: nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN23/13sovpds.pdf (дата звернення: 30.03.2021).

3. Тихомирова Н. В. Глобальная стратегия развития smart-общества. МЭСИ на пути к Smart-университету. URL: <http://smartmesi.blogspot.com/2012/03/smart-smart.html> (дата звернення: 30.03.2021).

4. Левин М. Как технологии изменят образование: пять главных трендов. URL: <http://www.forbes.ru/tehnobudushchee/82871-kak-tehnologii-izmenyat-obrazovanie-pyat-glavnyh-trendov> (дата звернення: 30.03.2021).

Галина Іванченко, к.е.н., доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Вінниця

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ MIRO ЯК ОНЛАЙН ІНСТРУМЕНТУ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ

Дистанційне навчання – в умовах карантину змусило нас всіх переформатуватися, змінити підходи, форми проведення занять, освоїти нові інструменти. Кожен із нас стикнувся з певними труднощами організації та проведення навчальних занять дистанційно.

Сьогодні дистанційне навчання потребує нової структури організації навчальних занять та нових інструментів щодо якісного проведення занять онлайн, а також значних витрат часу на організацію таких занять. Організація спільної роботи зі здобувачами освіти (проектна робота, пояснення навчального матеріалу, перевірка домашнього завдання, чат, командна робота) в режимі реального часу, в асинхронному режимі за допомогою віртуальної онлайн-дошки (нескінченні об'єкти) із використанням сервісів Miro, Conceptboard, Padlet, Jamboard

Miro – це нескінченна дошка для спільної роботи, доповнена великим онлайн-інструментарієм. Вона дозволяє створювати різні схеми, інтелект-карти («mind maps»), збирати відгуки, візуалізувати і працювати в одному робочому просторі з командою, незважаючи на віддаленість. Інструмент Miro має інтерфейс англійською, який інтуїтивно зрозумілий. Під час роботи із сервісом постійно спливають вікна із підказками.

Можливості сервісу Miro:

- Писати на дошці текст, прикріплювати картинки, файли різного типу (pdf, ppt);
- малювати, писати формули від руки;
- створювати інтелект-карту за шаблонами або «з нуля»;
- використовувати канбан-дошки для ведення проєкту;
- працювати в команді одночасно на одній дошці.
- отримувати зворотний зв'язок;
- проводити мозкові штурми;
- планувати завдання і підводити підсумки роботи;
- відпрацьовувати кейси в невеликих групах;
- експорт зображення в pdf або jpg форматах.

- надавати посилання, іконки, стікери, дошку канбан, картки, таблиці, емоції, результати пошуку в Google;
- запрошувати учасників можна як за посиланням так і додаючи їх електронні адреси.

Отже, сервіс Miro дозволяє забезпечити умови ефективної організації навчального співробітництва в освітньому процесі, забезпечити постійне спілкування усіх учасників, підвищувати активність особистої участі у спільній роботі здобувачів вищої освіти, сформувати навички командної роботи.

Список використаних джерел:

1. 10 онлайн-ресурсів, що знадобляться на уроках. 2019. URL: <https://nus.org.ua/articles/10-onlajn-resursiv-shho-znadoblyatsya-naurokah/> (дата звернення: 17.03.2021).
2. 35 інструментів для дистанційного навчання – добірка НУШ. 2020. URL: <https://nus.org.ua/articles/30-instrumentv-dlyadystantsijnogo-navchannya-dobirka-nush/> (дата звернення: 20.03.2021).
3. Сервіси дистанційного навчання для вчителів. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/servisi-distantsiynogo-navchannya-dlya-vchiteliv> (дата звернення: 20.03.2021).

Олександр Лозовський, к.е.н., доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Вінниця

ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПІДГОТОВЦІ УПРАВЛІНСЬКИХ КАДРІВ

Сучасні умови господарювання з постійно зростаючою конкуренцією, зміною кон'юнктури ринку, невизначеністю умов зовнішнього середовища та тенденцій його подальшого розвитку вимагають нових кваліфікованих фахівців – професіоналів здатних вирішувати складні завдання, швидко адаптуватись до зовнішніх викликів, вимог споживачів. Важливим чинником вирішення даної проблеми виступає зміна парадигми вищої освіти, пошук ефективних методів навчання, пристосування до суспільних та економічних процесів, що відбуваються у світі. Саме професійний управлінський персонал виступає запорукою конкурентоспроможності організації на ринку.

Вагомий внесок в загальну теорію та методологію сучасної професійної підготовки управлінських кадрів зробили вчені: Васильченко Л.В., Крижак В.В., Пікельна В.С., Хрикова Є.М., Федоров В.Д. Ключові аспекти формування професійної компетентності керівників розглядаються у роботах: Волобуєвої Т.Б., Мармази О.І., Сенчі І.А., Бурдіна С.В., Капітанець О.М., Берека В.С. Дослідженню питань застосування інтерактивних методів навчання в освітньому процесі приділяли увагу: Пометун О., Пироженко Л., Варзацька Л., Балан Р., Вербило О., Кратасюк Л., Олійник М. та ін.

Сьогодні освіта втрачає свій разовий характер перетворюючись в доктрину всієї професійної кар'єри людини. Посилення конкуренції з її невід'ємним

атрибутом безробіттям примушує людину навчатися упродовж всього життя, опанувати нові навички і знання необхідні для вирішення складних ринкових проблем господарювання.

Світові тенденції глобалізації, з одного боку, приводять до втрати робочих місць, а з іншого, сприяють формуванню нового погляду на освіту. Професійне вдосконалення людини, пристосування до постійних змін сучасного світу стають далеко не повним переліком проблем особистісної самореалізації і сенсу власного життя, як кваліфікованих робітників, так і молоді. Отже, проблема освіти повинна розглядатись серед стратегічних цілей розвитку суспільства і засновуватись на дотриманні принципу відкритості [1].

Відкритість виступає свободою вибору, особистісною спрямованістю процесу навчання, розвитком інформаційної культури, дозволяє підвищити академічну мобільність всіх хто навчається, через розширення освітніх програм, форм навчання, освітніх технологій. Дистанційна освіта успішно зарекомендувала себе упродовж останніх років, тим більше за умов карантинних обмежень, пов'язаних з пандемією COVID-19.

Під інтерактивністю розуміють принцип побудови і функціонування психологічного, педагогічного, комп'ютерного спілкування у вигляді діалогу. Реалізуючи технологічні принципи навчання, інтерактивна технологія передбачає організацію освітнього процесу на основі діалогового спілкування викладачів зі студентами [2]. Головною перевагою такого спілкування виступає можливість надання майбутнім фахівцям активної позиції в засвоєнні знань і на цій основі отримання нової інформації.

Сучасний світ надає можливість студентам та працівникам здобувати знання за допомогою таких онлайн програм, як: ZOOM, Classtime, ClassDojo, LearningApps.org, Google Classroom, онлайн тренінги, курси, семінари та ін. Через світову пандемію весь світ перейшов на новий рівень технологій. Саме COVID-19 підштовхнув навчальні заклади активно впроваджувати інтерактивні форми навчання.

Зрозуміло, що структура інтерактивного заняття відрізняється від звичайної лекції чи семінару і вимагає від викладача відповідного професіоналізму, знань і вмінь. З іншого боку, інтерактивні технології стимулюють пізнавальну активність, самостійність і, що головне, творче мислення студентів. Виконуючи творчі завдання, рольові ігри, кейси тощо, працюючи в групі чи індивідуально відбувається постійний діалог і не лише між викладачем і студентом, але й між всіма учасниками процесу пізнання. Студенти, які знаходяться в інтерактивному середовищі не можуть залишатись пасивними спостерігачами, а навпаки, стають його активними учасниками [3].

За результати опитування стану використання технологій дистанційного навчання у закладах вищої освіти проведених Державною службою якості освіти України упродовж 23.04.2020 – 05.05.2020 було встановлено наступні тенденції. Так, серед найбільш популярних і затребуваних на сьогодні технологій дистанційного навчання найбільшу прихильність здобувачі вищої освіти (97,3%) виявили до модульного об'єктно-орієнтованого динамічного навчального середовища (MOODLE), яке в університетах України активно

використовують упродовж останніх років. Наступними за популярністю є такі форми дистанційного навчання, як: Viber (77,8%), електронна пошта (58,8%), Skype, Zoom (38,6%), Google Classroom (47,2%).

Разом з тим, частка науково-педагогічних працівників, які мали досвід використання відповідних технологій дистанційного навчання до впровадження карантину є досить посередньою, оскільки менше половини (44,5%) з опитаних респондентів використовували такі засоби на постійній основі. Відносно дисциплін галузі управління та адміністрування тільки 10,0% респондентів системно використовували технологію дистанційного навчання до моменту впровадження карантину.

Позитивними наслідками втручання інтерактивного навчання у процес підготовки майбутніх управлінських кадрів є:

- стимулювання студентів до висловлювання власної думки за результатами аналізу визначених ситуацій;

- активізація ініціативи і творчого ставлення до вирішення завдань викладача. Коли в завданні присутня певна проблема, то її розв'язання в умовах інтерактивних технологій, активно стимулює розумову діяльність, спрямовує її на подолання можливих непорозумінь;

- спрямованість на розвиток умінь знаходити спільні рішення з майбутніми колегами;

- рівні умови взаємодії здобувачів один з одним під час самого навчання;

- відео, тобто подача матеріалу за допомогою слайдів-презентації набагато краще сприймається здобувачем, ніж звичайна диктовка матеріалу;

- гнучкість у виборі найбільш зручних умов, тобто місця і часу навчання;

- можливість індивідуалізації навчання;

- можливість продовження у часі засвоєння матеріалу та ін.

Разом з тим, не можна не згадати і про недоліки інтерактивного навчання, а саме:

- відсутність соціалізації, живого спілкування;

- далеко не всі інтерактивні технології ідентифікують роботу студента, таким чином виникає проблема об'єктивної оцінки рівня знань здобувача;

- відповідні технології потребують високого рівня підготовки і відповідних навичок і знань, як з боку студентів, так і викладачів;

- в певних ситуаціях студент позбавлений негайної відповіді на поставлене питання, отримання консультації у викладача;

- гаджеталізація життя, яка негативним чином впливає на зір та фізичний стан здобувача;

- недостатній безпосередній контакт між учасниками учбового процесу;

- дистанційне навчання потребує високого рівня самодисципліни, якого часом так бракує сучасному здобувачу.

Отже, нові виклики для розвитку національної освіти у зв'язку з COVID-19 вимагають практичного і усвідомленого підходу застосування інтерактивних практик у підготовці майбутніх управлінських кадрів. Інтерактивність повинна бути первинною метою освітнього процесу, тим ланцюжком між студентом і викладачем, який забезпечить відповідну якість у наданні освітніх послуг.

Список використаних джерел:

1. Сисоєва С.О. Інтерактивні технології навчання дорослих: навчально-методичний посібник / НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. Київ: ВД «ЕКМО», 2011. 324 с.
2. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід: метод. посіб. [уклад.: О. Пошетун, Л. Пироженко]. Київ: А.П.Н., 2002. 136 с.
3. Гур'янова О. Застосування інтерактивних технологій навчання при викладанні харчових технологій для студентів напрямку «професійна освіта». Наукові записки. Випуск 8. Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти. Частина IV. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2015. С. 32-39.

Володимир Очеретяний, к.і.н., доцент

Вінницький навчально-науковий інститут економіки ЗУНУ, м. Вінниця

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ У НАВЧАННІ ЮРИСТІВ

Настав час спрямовувати зусилля науково-педагогічних працівників на формування висококваліфікованих спеціалістів у сфері юриспруденції, які повинні мати системні глибинні знання та достатні навички у практичній підготовці та зможуть самостійно вирішувати покладені на них завдання, особливо у питаннях боротьби з різного роду злочинами.

Значні досягнення у розв'язанні проблем інформатизації освіти і використання мультимедіа в професійній освіті здійснили такі вчені, як: Д. Бистрова, С. Григор'єв, О. Хомик, А. Бочевар та ін. [1], [2], [3], [4].

На превеликий жаль, рівень навчально-методичних матеріалів, підручників, посібників для підготовки юристів потребує значного вдосконалення та підлаштування до потреб інформаційного сьогодення. Оскільки в Україні, попри значний розвиток видавничої справи, доволі невисоким є коефіцієнт якісних системних підручників та підручників мультимедійного характеру юридичного змісту.

Перспективним напрямком у вирішенні цієї проблеми є створення навчальних мультимедійних презентацій, які на сучасному етапі розвитку інформаційних технологій є одним з найефективніших методів представлення та вивчення будь-якого матеріалу, зважаючи на візуалізацію.

Мультимедійні презентації дозволяють підійти до процесу навчання творчо, урізноманітнити способи подачі матеріалу, поєднувати різні організаційні форми проведення занять з метою отримання високого результату, при мінімальних витратах часу на навчання [5].

Моніторинг наукових публікацій дає можливість стверджувати, що існує значна кількість вітчизняних наукових досліджень, розробок та методик педагогів-новаторів, що стосуються аналізу та особливостей впровадження інформаційно-комунікативних технологій в освітньому процесі. На сьогодні

досить актуальним є питання про те, яке місце мультимедійні презентації повинні займати у навчальному процесі, тобто лекційних, семінарських та практичних заняттях.

Використання інформаційних мультимедійних технологій робить процес навчання більш технологічним і більш результативним. Головний успіх – інтерес тих, хто навчається, їх готовність до творчості, потреба в одержанні нових знань і відчуття самостійності. Комп'ютер дозволяє робити заняття не схожими одне на інші. Це відчуття постійної новизни сприяє розвитку у молоді інтересу до навчання [6].

При систематичному використанні на різноманітних заняттях мультимедійних презентацій, значно підвищується якісний рівень використання наочності на лекційних чи практичних формах роботи. Це дає можливість підняти рівень продуктивності лекції, семінарського або практичного заняття, реалізувати міжпредметні зв'язки, вдало структурувати подачу нового навчального матеріалу, що дозволяє суттєво підвищити якість знань студентів.

Узагальнюючи досвід впровадження презентацій, можна стверджувати, що їх використання є раціональним на будь-якому етапі вивчення нового матеріалу, пояснення чи його закріплення.

Використання мультимедіа на заняттях через інтерактивність, що здатна структурувати та візуалізувати інформацію, підсилює мотивацію студентів, активізуючи їх пізнавальну діяльність, як на рівні свідомості, так і підсвідомості [5].

Презентація має бути відносно стислою, доступною і композиційно цілісною з тривалістю не більш ніж 20-30 хв. Для демонстрації потрібно підготувати щонайменше 20-25 слайдів. При їх створенні бажано використовувати готові шаблони стилю і кольору фону, оскільки вони підібрані за правилами сприймання візуальної інформації. Не доцільно перенавантажувати слайди зайвими деталями. Технічно грамотно зроблена презентація неодмінно приверне увагу студентів та пробудить інтерес до навчання. Доцільно знайти баланс між матеріалом, який подається, та ефектами, які його супроводжують.

Мультимедійне інформування повинно завжди відрізнятися чіткістю, послідовністю, лаконічністю та доступністю. У процесі роботи студенти навчаються аналізувати, формувати та висловлювати власну думку, вдосконалюють своє вміння опрацьовувати мультимедійний матеріал. Добре продумане заняття з застосування мультимедійних технологій, стає наочним, цікавим, життєвим, дозволяє розвивати професійні вміння та навички.

Використання програм для презентацій PowerPoint, Google Slides, Keynote та інших, дає значні можливості для розвитку творчих здібностей студентів, формуючи важливі у сучасних технологічних умовах життя навички: аналізу певного масиву інформації і критичне її осмислення, виділення важливих елементів в інформаційному повідомленні та раціональне представлення отриманої інформації.

Отже, упровадження мультимедійних технологій у формі презентацій під

час занять сприяє формуванню вмінь і навичок інформаційної та комунікативної взаємодії, збільшенню обсягу навчального матеріалу для творчого засвоєння й подальшого використання, налагодженню невимушеного спілкування та оптимізації позитивного психологічного клімату в студентській групі.

Список використаних джерел:

1. Бистрова Ю. В. Інноваційні методи навчання у вищій школі України. *Право та інноваційне суспільство: електрон. наук. вид.* 2015. № 1 (4). URL: <http://apir.org.ua/wp-content/uploads/2015/04/Bystrova.pdf> (дата звернення: 20.01.2021).
2. Григор'єв С. Г. Мультимедіа в освіті. Москва: Педагогіка, 2002. 354 с.
3. Хомик О. М. Мультимедійні технології як засіб формування управлінської культури майбутніх економістів. *Вісник Вінницького політехнічного інституту.* 2013. № 6. С. 117-120.
4. Бочевар А. Г. Мультимедійні технології як засіб формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх юристів. *Інформаційні технології і засоби навчання.* 2016. Т. 54. Вип. 4. С. 139-152. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ITZN_2016_54_4_13 (дата звернення: 20.02.2021).
5. Попович М.І. Підвищення рівня компетентності та успішності учнів шляхом застосування комп'ютерних технологій. URL: <http://nauch.com.ua/kultura/85040/index.html> (дата звернення: 20.02.2021).
6. Мультимедійні технології в середній освіті. URL: <http://osvita.ua/school/manage/teaching/31692/> (дата звернення: 20.01.2021).

Людмила Половенко, к.пед.н., доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Вінниця

ГЛОБАЛЬНІ ЦИФРОВІ ТРЕНДИ В КОНТЕКСТІ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

В умовах швидкого розвитку цифрових технологій змінюються й освітні тренди. Цифрова трансформація освіти відкриває широкі перспективи для підвищення ефективності навчального процесу, особливо в умовах дистанційного навчання: забезпечує обмін навчальною інформацією між студентами та викладачами на відстані, реалізує систему супроводу й адміністрування навчального процесу.

Технологія електронної освіти (e-learning) базується на застосуванні hitech і включає: методика мультимедійного off-line і on-line навчання; навчально-методичне забезпечення освітнього процесу інформацією на електронних носіях, засобами on-line користування; використання аудіо- і відеосупроводу в освітній діяльності; поступове формування інноваційного середовища отримання знань.

Визначення освітніх трендів, вплив карантину, внаслідок пандемії 2020-2021 років, на зміну структури та реалізації навчального процесу в закладах

освіти України досліджують В.М. Кухаренко, В.В. Бондаренко [2], О.В. Струтинська, М.А. Умрик [5]. Психологічно-організаційні особливості та моделі дистанційного навчання висвітлюють С.В. Мельніченко, Г.М. Ржевський, В.П. Роганов [3], А. Стадній [4].

Водночас для організації навчального процесу необхідне систематичне удосконалення та підвищення ефективності дистанційного навчання, як однієї з нових форм реальності сучасної освіти. Впровадження новітніх технологій в освітню діяльність потребують модернізації процесу підготовки фахівців відповідно до потреб розвитку сучасного цифрового суспільства.

Дистанційне навчання визначають як «технологію отримання знань за допомогою телекомунікаційних засобів» [3]. Розвиток телекомунікацій, цифрових технологій, доступ до світових інформаційних ресурсів безпосередньо впливають на організацію дистанційного навчання.

Проаналізуємо перспективні напрями розвитку цифрових технологій (на основі даних Українського інституту майбутнього та Цифрової адженди України 2020), що дозволить спрогнозувати їх вплив на освітні технології (рис.1).

До найважливіших технотрендів майбутнього відносять [1]: використання ботів (проникнення технології ботів у суспільне життя прогнозується до 14%); технології віртуальної й доповненої реальності (відсоток галузей, які використовують VR/AR, зростає до 10%); обслуговування без пошуку (тенденція оснащення приладів і пристроїв, які використовуються щодня, спеціальними датчиками та сенсорами дозволяє передбачати потреби людини та задовольняти їх безпосередньо без впливу на це людини. GIV прогнозує, що 90% власників смартпристроїв використовуватимуть інтелектуальних особистих помічників).

Рисунок 1 – Глобальні цифрові тренди до 2030 року

Виокремимо основні напрямки розвитку освітніх трендів.

Дистанційне навчання (distance learning), онлайн-навчання (online learning) та змішане навчання (blended learning), де лівову частку посідає саме дистанційне навчання, яке дає широкі можливості для неформального та неперервного навчання.

Мобільні технології навчання: мобільне навчання та використання мобільних пристроїв як допоміжного інструменту в навчальному процесі. Одним із найпоширеніших способів використання мобільних технологій у навчанні є принцип BYOD (Bring Your Own Devices – «візьми свій власний пристрій»).

Аналітичні технології (Analytics Technologies) – збір інформації про успішність студента в режимі реального часу, це стосується як поточних оцінок студентів, так і різноманітних активностей, інтересів тощо, що дозволяє підвищити якість навчання та знизити кількість студентів, які кидають університет.

Простори для мейкерства (Makerspaces), STEM-освіта – можливість застосовувати знання на практиці, творити та втілювати власні ідеї, працювати над проєктами в команді у своєрідних лабораторіях, оснащених різноманітними приладами; базується на використанні засобів та обладнання, пов'язаних із технічним моделюванням, енергетикою, електротехнікою, інформатикою, ІКТ, науковими дослідженнями в галузі енергозберігаючих технологій тощо.

Адаптивне навчання (Adaptive Learning Technologies) – адаптивні технології пристосовують рівень і тип навчального матеріалу (контенту) до індивідуальних потреб студента.

Штучний інтелект (Artificial Intelligence) – впровадження штучного інтелекту в освіті (зокрема, в США до 2022 року прогнозується ріст ринку штучного інтелекту в освіті на 43%); це запровадження віртуальних, цифрових клієнтів, здатних виражати емоції, використання чатботів, які допомагають орієнтуватися в тому чи іншому середовищі, тощо.

Змішана реальність (Mixed Reality) – навчальні симуляції, віртуальні подорожі тощо.

Гейміфікація (gamification) – це використання ігрових практик та механізмів у неігровому контексті для залучення користувачів до вирішення проблем. Важливим елементом гейміфікації є конкуренція, яка дозволяє стимулювати учасників виконувати завдання шляхом заохочення інших учасників нагородами, бонусами тощо.

Освітня робототехніка (educational robotics, robotics in education) – міжпредметний напрям навчання, що дозволяє інтегрувати знання зі STEM-предметів (фізики, математики, кібернетики, інформатики). Включає ідеї випереджального навчання (навчання технологій, які будуть потрібні в майбутньому) й дозволяє залучати до процесу інноваційної та науково-технічної творчості [5].

Програмування або кодінг (coding) вважається однією з найзатребуваніших навичок XXI століття. Саме тому нині базові навички програмування потрібні для різних професій, оскільки вже зараз понад 90%

фахівців потребують цифрових компетентностей, значна частина яких пов'язана з вмінням програмувати.

Провідною тенденцією сьогодення є орієнтація на цифрову трансформацію освіти, впровадження новітніх освітніх трендів в умовах дистанційного навчання, що дозволить підвищити ефективність навчального процесу.

Список використаних джерел:

1. Економічна стратегія України 2030. Український інститут майбутнього. URL: <https://strategy.uifuture.org/index.html> (дата звернення: 24.03.2021).

2. Кухаренко В.М., Бондаренко В.В. Екстрене дистанційне навчання в Україні: Монографія / За ред. В.М. Кухаренка, В.В. Бондаренка. Харків: Вид-во КП «Міська друкарня». 2020. 409 с.

3. Мельніченко С.В., Ржевський Г.М., Роганов В.П. Психологічно-організаційні особливості дистанційної форми навчання в сучасних умовах. URL: <http://dist.knute.edu.ua/index.php/ru/novini/31-psikhologichno> (дата звернення: 24.03.2021).

4. Стадній А. Моделі дистанційного навчання. *Актуальні питання гуманітарних наук: збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2020. Том 4. № 29. С. 151-156.

5. Струтинська О.В., Умрик М.А. Сучасні освітні тренди в умовах розвитку цифрового суспільства. *Інноваційна педагогіка*. Випуск 26. 2020. С. 201-205.

Секція №2
ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ В НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ВИЩОЇ
ШКОЛИ

Інна Гулівата, к.пед.н., доцент
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Вінниця

МЕТОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗВОТНОГО ЗВ'ЯЗКУ ПІД ЧАС
НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Пандемія COVID-19 привела до найбільшого за всю історію збою у функціонуванні систем освіти, яка торкнулася усіх освітніх установ світу. Із запровадженням карантину весь світ прокинувся в іншій реальності. І нібито, на перший погляд, зникли всі поверхові атрибути життя (як суспільства в цілому, так й університетського, зокрема): активність переміщень, усталені моделі спілкування, безпосередність впливів, технології навчання [2].

Освітній простір перемістився в онлайн площину і одночасно актуалізував ряд проблем притаманних дистанційній формі навчання. Однією з яких є підтримка зворотного зв'язку з викладачем під час проведення лекції чи практичного заняття, яка особливо загострилася в умовах дистанційної освіти.

Зазвичай студентство на лекції поводить себе досить пасивно, особливо коли вона відбувається дистанційно. Студенти у такій ситуації почувають себе невидимими. Така поведінка у процесі навчання негативно впливає на його якість. Не брати участь в лекції це те ж саме, що прослухати її відео чи прочитати відповідний матеріал у підручнику. Такий підхід виключає взагалі навчання у закладі освіти. Тому, викладач змушений шукати різні способи забезпечення інтерактивної взаємодії під час лекції, особливо в умовах дистанційного навчання. Серед існуючих інформаційно-комунікаційних технологій можна виокремити хмарні сервіси інтерактивної взаємодії та сучасні менеджери, які доступні до використання за допомогою мобільних пристроїв.

Використання мобільних пристроїв та програм у навчальному процесі стає поширеною практикою у педагогічній спільноті та створює передумови для революційних змін у сфері освіти. Найбільшого поширення серед студентської молоді набуває зв'язок у формі текстових повідомлень або текстових чатів, які можна організувати засобами мобільних додатків типу «месенджер» [3]. Серед менеджерів найчастіше використовують Telegram та Viber. Вони також мають можливість проведення інтерактивного опитування, що забезпечує не тільки зв'язок у процесі навчання, а й безпосередню участь під час заняття.

Сучасне студентство є досить гнучким у плані оволодіння різними способами навчання, які дозволяють спростити процес навчання, зробити його цікавим для себе. Реалізувати такі можливості дозволяють хмарні технології інтерактивної взаємодії, зокрема, Mentimeter [1]. Сервіс надає можливість залучення аудиторії за рахунок використання інтерактивних презентацій, які дозволяють візуалізувати думки учасників заходу в режимі реального часу. Має у своєму арсеналі більше 15 різних способів візуалізації думки аудиторії:

відкриті запитання, хмари слів, запитання та відповіді тощо. Надає можливість: створення необмеженої кількості запитань для опитування; експорту результатів у MS Excel для подальшого аналізу; використовувати власний логотип для презентацій та голосування; налаштувати та оформити кожен слайд презентації.

Найголовнішою функцією сервісу є вікторина із миттєвим зворотним зв'язком. Опитування засобами Mentimeter дозволяють перевірити знання студентів новими цікавими способами. Засобами програми можна продукувати незабутні враження для всіх учасників зустрічі, семінару, тренінгу, конференції чи заняття за рахунок яскравої анімації опитувань в реальному часі. Викладач може використовувати Mentimeter для оцінки розуміння студентами навчального матеріалу, заохочення студентської взаємодії та активізації навчальної діяльності.

Необмежений розмір аудиторії навіть із безкоштовним обліковим записом дає можливість залучення кожного учасника до обговорення, дискусії чи вікторини та необмежена кількість опитувань для різного роду заходів з метою налаштування взаємодії з аудиторією відповідно до потреб викладача забезпечують важливі складові ефективного навчального процесу онлайн.

Під час підготовки до лекції доцільно спланувати опитування для обговорення на основі її змісту. Важливим також є те, що опитування існують не лише заради перевірки знань, а й для пояснення незрозумілих фактів, виявлених у процесі опитувань. Змусити студентів висловити свою думку в аудиторії часто стає складним завданням для викладача, особливо коли на лекції 50 і більше осіб. Mentimeter надає можливість висловити свою думку кожному студенту, адже фактор анонімності сервісу сприяє відвертим і чесним дискусіям. Студенти не бояться, що над їх запитанням будуть сміятися чи критикувати відповіді.

Викладач може створити власне опитування або скористатися шаблоном, щоб тримати увагу аудиторії чи активізувати пізнавальну активність, концентруючи при цьому увагу на навчанні. Також Mentimeter дозволяє отримувати відкриті відповіді у вигляді хмари на екрані. Використання сервісу Mentimeter дозволяє і викладачу, і студенту простежити не тільки результат, а й сам процес навчання. Створити хмари слів на основі вражень аудиторії, поставити швидко запитання на вибір, щоб дозволити аудиторії проголосувати, або активізувати учасників за допомогою вікторини.

Можливість задавати цілий ряд різних типів питань за допомогою Mentimeter, зрозумілість використання робить його унікальним. Він є простим у користуванні як для студентів, так і викладачів, тому будь-яке завдання можна налаштувати за 2–3 хвилини. Від простого завдання для відстеження розуміння навчального матеріалу до відкритого запитання, щоб отримати відгук про лекцію або навіть запитання з декількома варіантами, щоб знати думку кожного.

Для виявлення несподіваних тенденцій між різними групами аудиторії можна здійснювати сегментування голосування на основі попередніх

відповідей; повторно використовувати ті самі питання, щоб побачити, як відповіді розвиваються у часі.

Mentimeter сприяє взаємодії між викладачем і студентом та розвиває культуру підтримки зворотного зв'язку, що дозволяє студентам давати відгуки та висловлювати власні думки, а викладачу адаптувати виклад навчального матеріалу під рівень аудиторії. Використання сервісу стане у нагоді під час проведення навчальних занять, як очно, так і в режимі онлайн.

Список використаних джерел:

1. Гулівата І.О., Ніколіна І.І. Сучасні освітні технології: особливості представлення навчального контенту. *Фізико-математична освіта: науковий журнал*. 2019. №3(21). URL: http://fmo-journal.fizmatsspu.sumy.ua/journals/2019-v3-21/2019_3-21-Hulivata-Nikolina_FMO.pdf (дата звернення: 01.03.2021).

2. Освітній процес НУБіП України в умовах пандемії: впровадження сучасних інструментів онлайн освіти на кафедрі педагогіки. URL: <https://nubip.edu.ua/node/73235> (дата звернення: 01.03.2021).

3. Ткачук Г.В. Сучасні засоби педагогічної взаємодії в умовах використання мобільних технологій. *Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology*. 2018. VI (63). URL: <https://seanewdim.com/uploads/3/4/5/1/34511564/httpsdoi.org10.31174send-pp2018-153vi63-13.pdf> (дата звернення: 01.03.2021).

Людмила Гусак, к.пед.н., доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Вінниця

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИЩІЙ ШКОЛІ

В даний час сучасне суспільство висуває нові вимоги до особистості фахівця в будь-якій сфері діяльності. Він повинен володіти такими якостями, як мобільність, конкурентоспроможність, компетентність, готовність до постійного професійно-особистісного розвитку, до самоосвіти та самовдосконалення. Крім того, йому необхідно бути активним суб'єктом своєї професійної діяльності, мати інноваційний тип мислення, володіти творчою індивідуальністю, швидко адаптуватися до мінливих умов роботи і, звичайно, мати досить глибокі знання в обраній професії. Але, на жаль, не всі студенти – майбутні фахівці прагнуть опанувати глибокі знання і розвивати свої професійні вміння та навички, їх найбільше цікавить отримання диплома. Виникає питання, що ж необхідно для підвищення якості підготовки фахівців і зацікавленості студентів не тільки в отриманні вищої освіти, а й в оволодінні необхідними знаннями та вміннями для своєї майбутньої професії?

Перш за все, це інноваційні підходи до навчально-виховної роботи зі студентами. Зрозуміло, ці підходи не означають відмову від традиційних засобів і методів виховання і навчання, які перевірені часом і дають позитивні результати. Але впровадження інноваційних технологій в освітню систему закладу вищої освіти поряд з традиційними сприятиме підвищенню

ефективності освіти, що спричинить за собою більш якісну підготовку майбутніх фахівців.

Інновація не повинна бути самоціллю, тобто інновація заради інновації. Вона впроваджується тільки тоді, коли в ній виникає необхідність, і завдяки їй відбудеться якісна зміна навчально-виховного процесу в закладі вищої освіти.

Виходячи з цього, ми виділяємо три взаємопов'язані компоненти в інноваційних освітніх технологіях, а саме:

1. Інноваційний зміст, що сприяє розвитку компетенцій, загальної та професійної культури всіх суб'єктів освіти (викладачів і здобувачів вищої освіти).
2. Активні та інтерактивні форми, методи, засоби навчання і виховання, спрямовані на розвиток компетенцій та ефективну взаємодію всіх суб'єктів освіти.
3. Способи впровадження інноваційних технологій в освітній процес на основі гуманістичної, інформаційної, технологічної, організаційної та комунікаційної складової.

Дані компоненти наповнюють освітні технології інноваційним змістом, що передбачає підвищення якості освіти в умовах ЗВО.

Використовуючи інноваційні технології, необхідно враховувати ті найбільш важливі принципи, які лежать в їх основі, це:

- відповідність державним документам про освіту (державне замовлення);
- відповідність потребам країни, регіону, міста або селища;
- відповідність інтересам педагогів та учнів;
- відповідність поставленим цілям і завданням;
- використання досягнень сучасної науки про людину;
- опора на передовий педагогічний досвід.

Використання інтерактивних методів навчання найбільш відповідають особистісно орієнтованого підходу, так як передбачає співнавчання, тобто колективне навчання у співпраці, причому і студенти, і викладач є суб'єктами навчального процесу. Викладач тут частіше виступає в ролі організатора процесу навчання, творця умов для прояву ініціативи здобувачами вищої освіти. В основі інтерактивного навчання лежить власний досвід студентів, їх пряма взаємодія з областю освоюється професійного досвіду, а особистісні новоутворення – найважливішим його результатом.

Отже, головними ознаками особистісно зорієнтованих технологій є такі:

- фасилітуюча (підтримуюча) позиція викладача,
- студент – суб'єкт навчально-пізнавальної діяльності,
- конструювання цілей щодо розвитку потреб і здібностей студентів засобами навчального предмета,
- високий рівень самостійності студентів,
- створення «нового» (суб'єктивно нове знання чи особистісні новоутворення – потреби, домагання, здібності),
- рефлексія, аналіз і врахування особливостей особистості студента.

Професійна підготовка майбутніх економістів, на нашу думку, відбуватиметься успішніше тоді, коли в навчальному процесі пануватиме

інноваційно зорієнтований підхід до фахової освіти, коли ідеї інноваційного навчання використовуватимуть як певну протилежність традиційній освіті [1].

Інтерактивне навчання є ефективним методом стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності та сприяє: оволодінню етапами навчальної діяльності, розвитку критичного мислення, росту впевненості у власні сили, розвитку самостійності, формуванню позитивної Я-концепції, розвитку креативності, формуванню організаторських і комунікативних здібностей, формуванню відповідних життєвих і професійних компетенцій, зростанню успішності [2].

Вчені, що займаються вивченням інтерактивних технологій в навчанні, виділяють наступні, що визначають доцільність, необхідність і важливість використання, ефекти інтерактивного навчання:

- інтенсифікація процесу розуміння, засвоєння і творчого застосування знань при вирішенні практичних завдань;
- підвищення рівня мотивації та залучення учасників у вирішення обговорюваних проблем, що дає емоційний поштовх до подальшої пошукової активності учасників, спонукає їх до конкретних дій, процес навчання стає більш осмисленим;
- формування здатності мислити неординарно, по-своєму бачити проблемну ситуацію, шляхи виходу з неї;
- здійснення перенесення способів організації діяльності, отримання нового досвіду діяльності, її організації, спілкування, переживань;
- приріст знань, умінь, навичок, розкриття нових можливостей студентів;
- контроль за рівнем засвоєння знань і вмінням застосовувати отримані знання, вміння і навички в різних ситуаціях і т.і.

Інноваційний підхід в освіті повинен включати в себе:

- внутріпредметні інновації – інновації, реалізовані всередині предмета, що обумовлено специфікою його викладання (наприклад, перехід на нові навчально-методичні комплекси, освоєння авторських методичних технологій);
- загальнометодичні інновації – впровадження в педагогічну практику нетрадиційних педагогічних технологій, універсальних за своєю природою, так як їх використання можливе в будь-якій предметній області (наприклад, розробка творчих завдань для учнів, проектна діяльність);
- адміністративні інновації – рішення, що приймаються керівниками різних рівнів, які, в кінцевому рахунку, сприяють ефективному функціонуванню всіх суб'єктів освітньої діяльності;
- ідеологічні інновації – інновації викликані оновленням свідомості, віяннями часу, є першоосною всіх інших інновацій, так як без усвідомлень необхідності і важливості першочергових оновлень неможливо приступити безпосередньо до оновлення.

Впровадження інноваційних освітніх технологій у закладах вищої освіти, на наш погляд, можливо в двох варіантах: пристосування окремих інноваційних технологій до традиційних для ЗВО форм занять, а також використання якісно

нових форм навчання. Їх впровадження в освітній процес вважаємо особливо важливим і актуальним, так як інноваційні технології спрямовані, перш за все, на підвищення якості підготовки у закладах вищої освіти шляхом розвитку у студентів творчих, креативних здібностей і самостійності, яку вони проявляють в процесі прийняття рішень.

Таким чином, використання інновацій у вищій школі сьогодні – це прямий шлях до інтеграції освіти, науки і практики (бізнесу). Метою інноваційної діяльності закладів вищої освіти стає якісна зміна особистості студентів в порівнянні з використовуваною протягом багатьох років традиційною системою, що представляє собою пряму трансляцію знань від викладача до студента. Крім того, інновації повинні стати основним інструментом поліпшення якості освіти в сучасному ЗВО.

Список використаних джерел:

1. Інноваційні технології навчання: навч. посібн. для студ. вищих технічних навчальних закладів / за ред. Х.Ш. Бахтіярова. Київ : НТУ, 2017. 172 с.

2. Ягоднікова В. В. Інтерактивні форми і методи навчання у вищій школі: навч.-метод. посіб. Київ: ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. 80 с.

Ірина Зміївська, старший викладач

Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Харків

ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА РІВНІ УПРАВЛІННЯ ЗНАННЯМИ В ЕЛЕКТРОННОМУ НАВЧАННІ

Одним з напрямків розвитку теорії і практики управління знаннями є інформаційні технології, що розглядає управління знаннями як управління інформаційними потоками, створення інформаційних систем, які забезпечують підвищення швидкості, якості та ефективності збору, зберігання, обробки, розподілу інформаційних потоків і передачі інформації. Потужним засобом розвитку і самооновлення освітньої системи є електронне навчання (e-learning), як «інноваційна технологія, спрямована на професіоналізацію та підвищення мобільності тих, хто навчається» [4].

Управління знаннями, особливо в освіті – це технологічний процес роботи з інформаційними ресурсами для забезпечення доступу до знань, їх об'єднання та формування нового знання з метою нарощування ефективності та потенціалу діяльності навчальних установ та інших освітянських організацій [5]. Згідно з К. Віігом [2], система управління знаннями – це триєдиний процес, що включає людей, процеси і технології, а управління знаннями реалізується у двох напрямках: підвищення ефективності роботи персоналу за рахунок більш якісного використання їх інтелекту та досвіду (знань); примноження знань через процес створення нового знання і навчання персоналу. Теорія і практика управління знаннями за кордоном розвивається за трьома напрямками: інформаційні технології – домінуючий підхід, що розглядає управління

знаннями як управління інформаційними потоками, створення інформаційних систем; організаційні підходи до навчання й обміну інформації, зокрема обмін досвідом і знаннями на підприємствах, а також інформатизація освіти і створення відкритих університетів, використання вебінарів у корпоративному навчанні; створення і розвиток інтелектуального капіталу, що включає в себе розробку і патентування нових знань, формування нематеріальних активів організацій.

Управління знаннями відкриває нові можливості в розробці саме електронних курсів, так як дозволить забезпечити відповідність курсу вимогам навчальних закладів. Науковці виділяють п'ять вимірювань і рівнів розповсюдження знань [1], які застосовуються для відображення рівня співробітництва у сфері електронного навчання.

П'ять вимірювань управління знаннями в електронному навчанні й інструменти управління знаннями [3]: глобальний, міжуніверситетський, університетський, командний, індивідуальний.

Управління знаннями від індивідуального рівня рухається до глобального. Управління знаннями на командному рівні можливе, якщо розвинутий індивідуальний рівень. Кожному з рівнів властиві свої методи ключових функцій управління знаннями: комунікація, співробітництво, управління знаннями, створення інновацій. Розглянемо детальніше п'ять вимірювань управління знаннями в електронному навчанні у контексті розробки електронних курсів. Управління індивідуальними знаннями знаходиться в основі всіх наступних рівнів. Робота зі знаннями, їх створення, накопичення і розповсюдження – це основний процес у ВНЗ. Перевагою управління знаннями в розробці електронного курсу є розширення можливостей кожного учасника з розробки електронних курсів з кожним наступним рівнем. Доступні ресурси і технології для розробки інноваційних продуктів і послуг сумуються для кожного наступного рівня. Формування університетського рівня управління знаннями починається з вироблення політики університету, створення вимог, спрямованих на роз'яснення ключових положень і завдань з управління знаннями. На університетському рівні створюється система управління знаннями, основними компонентами якої є: стратегія, корпоративна культура, ресурси інформації та знань, інформаційна інфраструктура, інформаційні технології.

Розглянемо інструменти управління знаннями за рівнями: індивідуальний рівень – інструменти управління знаннями пакети прикладних програм; командний рівень – інструменти управління знаннями хмарні сервіси; університетський рівень – інструмент управління знаннями корпоративний портал; міжуніверситетський рівень – інструменти управління знаннями міжуніверситетські мережі та сервіси (Web 2.0); глобальний рівень: інструменти управління знаннями платформи розробки відкритих онлайн курсів і освітніх матеріалів.

Отже, завдяки сучасним інформаційно-комунікаційним технологіям створюється єдиний інформаційний простір, де відсутні перешкоди зі створення, обміну і розповсюдження знань. Розвиток управління знаннями

тісно пов'язаний з електронним навчанням. Електронне навчання входить в інструментальний апарат управління знаннями, який широко використовується в компаніях та ВНЗ для розповсюдження знань. Методи управління знаннями дозволять більш ефективно використовувати накопичені знання, формувати авторський колектив, підтримувати спільну діяльність викладачів та студентів.

Список використаних джерел:

1. Mentaz G., Apostolou D., Abecker A., and Young R. Knowledge asset management. London, UK: Springer-Verlag, 2003.

2. Wiig K., Knowledge Management Foundation, Arlington, USA: Schema Press, Ltd. 1993.

3. Днепровская Н. В., Шевцова И. В. Уровни управления знаниями при разработке электронных курсов. *Открытое образование*. 2017. Т. 21, № 1. С. 20-26.

4. Семеріков С. О. Теоретико-методичні основи фундаменталізації навчання інформатичних дисциплін у вищих навчальних закладах: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.02; Національний педагогічний ун-т ім. М. П. Драгоманова, Київ, 2009. 40 с.

5. Стрижак О. Є. Управління знаннями – головна парадигма сучасної освіти. *Комп'ютер у школі та сім'ї*. 2016. № 5. С. 9-11.

Едуард Ковтун, к.е.н., доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Вінниця

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ

Одним з основних чинників забезпечення якості освіти є формування життєвих компетентностей, необхідних для розвитку творчої особистості та її успішної самореалізації в суспільстві. Так, в Законі України «Про освіту» зазначається: «Компетентність – динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність».

У новому державному стандарті зазначається, що компетентність – це інтегрована здатність особистості, що охоплює знання, уміння, навички, досвід, цінності та ставлення, які можуть цілісно реалізуватися на практиці.

На сучасному етапі потужним засобом формування комунікативної компетентності здобувача вищої освіти є впровадження в освітній процес інноваційних освітніх технологій. При цьому модернізація системи вищої освіти України передбачає цілу низку проблем щодо переходу освітнього процесу на інноваційний шлях розвитку. В останні роки здійснено помітні позитивні кроки в напрямку оновлення змісту та забезпечення якості освіти.

Тому, важливим є впровадження в освітній процес таких інноваційних технологій, що сприятимуть формуванню комунікативної компетентності здобувача вищої освіти з метою забезпечення якості освіти. Такими технологіями є: технології формування та розвитку критичного мислення; інтерактивного навчання; проблемного навчання; партнерської педагогіки; ігрові; особистісно орієнтовані; проєктні та дослідницькі, а також здоров'язбережувальні технології.

Технологія формування та розвитку критичного мислення являє собою педагогічну систему, спрямовану на формування у здобувачів вищої освіти аналітичного мислення. Метою цієї технології є навчити такого сприйняття навчального матеріалу, у процесі якого інформацію, яку отримує здобувач вищої освіти, можна розуміти, сприймати, порівняти з особистим досвідом, і на її ґрунті формувати своє аналітичне судження. Це унікальна технологія, яка дозволяє на парах створювати ситуацію мислення.

Сутність технології інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес відбувається за умови постійної взаємодії всіх здобувачів вищої освіти, що базується на засадах співпраці та взаємонавчання. При цьому викладач та здобувач вищої освіти є рівноправними та рівнозначними суб'єктами навчання. Спостереження за роботою здобувачів вищої освіти на лекціях та практичних заняттях показує, що в процесі використання інтерактивного навчання змінюється психологічний клімат на парах. Пара перестає бути актом передачі інформації від викладача до здобувача вищої освіти, формуються нові відносини, в яких викладач та здобувач вищої освіти виступають у ролі партнерів задля досягненні однієї мети з індивідуальним внеском кожного. Здобувач вищої освіти за таких умов відчуває себе успішним.

Технологія проблемного навчання є особливим видом інтелектуальних труднощів, що виникають тоді, коли здобувач вищої освіти усвідомлює завдання, але знань для його виконання в нього бракує. Однак їх цілком достатньо, щоб почати пошук способу розв'язання. В основі проблемного навчання лежить суперечність між відомим і невідомим, між знанням і незнанням. При цьому діяльність викладача полягає як в навмисному створенні проблемної ситуації і стимулюванні здобувачів вищої освіти до формування проблеми, так і керівництві процесом розв'язання проблемної ситуації та корекції висновку, в той час як діяльність здобувача вищої освіти полягає в усвідомленні неможливості застосувати відомий спосіб і формуванні проблеми, а також висуненні припущень щодо розв'язування проблеми, їх випробування та формуванні висновку.

Технології партнерської педагогіки створюють умови самовираження і саморозвитку. Головним завданням педагогіки партнерства є подолання інертності мислення, перехід на якісно новий рівень побудови взаємовідносин між учасниками освітнього процесу. Це завдання реалізовується у спільній діяльності викладача й здобувачів вищої освіти, що передбачає взаєморозуміння, єдність інтересів і прагнень з метою особистісного розвитку студента. Вони, об'єднані спільними цілями та прагненнями, є добровільними

та зацікавленими односторонніми, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат.

Враховуючи вищенаведене, доцільним є створення та реалізація нових інноваційних технологій навчання з метою формування комунікативної компетентності здобувача вищої освіти. Саме віртуалізація навчального процесу відкриває нові можливості для вирішення таких найважливіших і найактуальніших проблем сучасної освіти, як підвищення доступності якісної освіти (у тому числі в рамках інклюзивного навчання) та можливості безперервного навчання. Особливої актуальності дана інноваційна технологія набула в період організації освітнього процесу в умовах пандемії задля забезпечення якості дистанційного навчання.

Список використаних джерел:

1. Євтух М.Б., Волощук І.С. Забезпечення якості вищої освіти – важлива умова інноваційного розвитку держави і суспільства. *Педагогіка і психологія*. 2018. № 1. С.70-74.

2. Кремень В. Модернізація системи освіти як важливий чинник інноваційного розвитку держави. *Освіта України*. 2020. № 34. С. 2.

3. Олійник А. Поняття й реальність процесу інноваційного розвитку освіти в Україні в контексті Болонських декларацій. *Вища освіта України*. 2017. № 1. С. 42-49.

Наталя Махначова, к.е.н., доцент,

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Вінниця

МОТИВАЦІЯ СТУДЕНТІВ ДО ОНЛАЙН НАВЧАННЯ: ЗАВДАННЯ ДЛЯ ВИКЛАДАЧА ЧИ СТУДЕНТА?

Поняття «мотивація» є складним психологічним феноменом, який інтерпретується як система мотивів або стимулів та чинників, що детермінують конкретну діяльність, поведінку особистості [1].

Мотивація до навчання завжди була предметом досліджень і обговорень науковців. Проте, з моменту вимушеного дистанційного навчання – вийшла на новий рівень. Якщо підсумувати вислови відомих педагогів та управлінців в сфері освіти, то можна прослідкувати побоювання, що якість освіти значно впала і що рівень здобутих знань учнями та здобувачами вищої освіти буде нижчий, ніж після очного навчання.

Хто ж зобов'язаний мотивувати студентів до навчання? В ході проведення даного дослідження було проведено онлайн опитування цільової аудиторії, а саме студентів денної форми навчання освітнього ступеня «бакалавр» у вигляді Google форми. На запитання «Чи подобається Вам дистанційне навчання?» здобувачі дали такі відповіді (рис. 1):

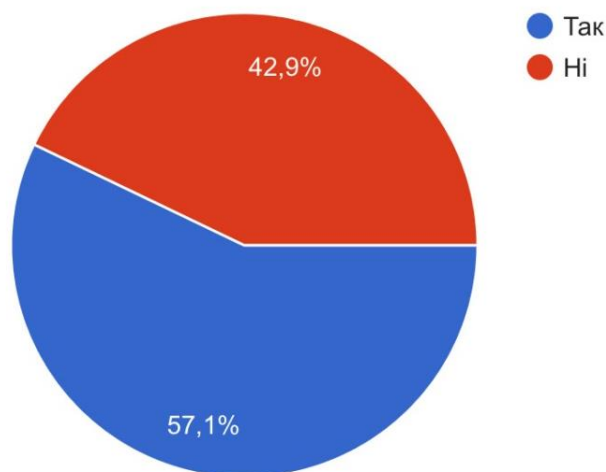

Рисунок 1 – Чи подобається здобувачам вищої освіти дистанційне навчання

Таким чином, ми можемо помітити, що 42% не подобається дистанційне навчання і це може пояснюватись недостатнім доступом до інтернет зв'язку або ж проблемами з власним плануванням часу, самомотивацією, браком повноцінної комунікації з одногрупниками та викладачами. В той же час, 57% опитаних спостерігають позитив у даній формі навчання.

На запитання «Що (хто) найбільше мотивує Вас «прийти» на пару в Zoom/Moodle?» респонденти відповіли наступним чином (рис. 2):

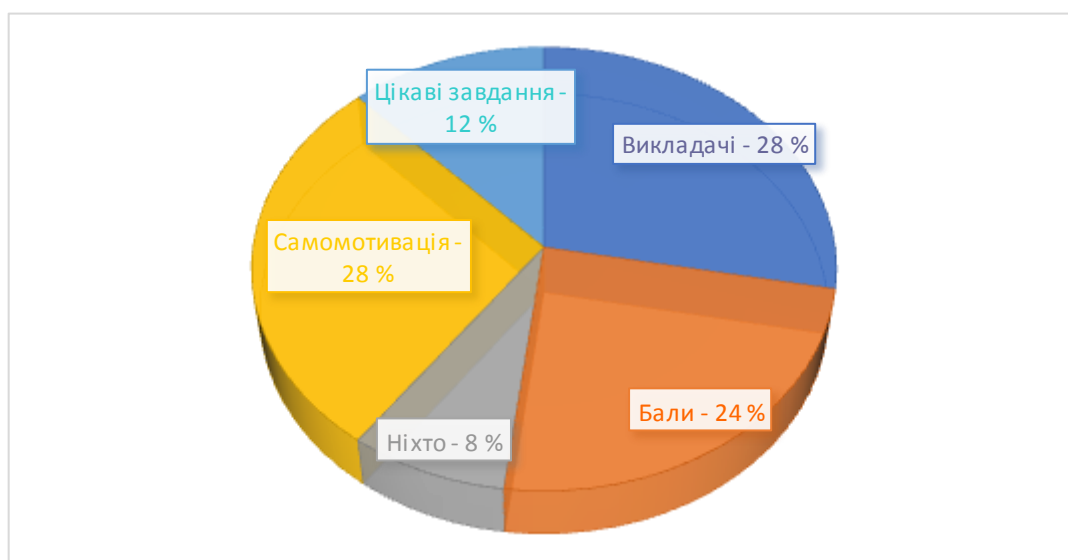

Рисунок 2 – «Мій» головний мотиватор до навчання

Як бачимо з рисунку 2 тільки третина опитаних розуміють необхідність здійснення зусиль для отримання навчання заради майбутнього успіху, в той же час більше 50% студентів потребують додаткових стимулів.

На запитання «Від чого залежить Ваш майбутній професійний успіх?» студенти відповіли наступним чином:

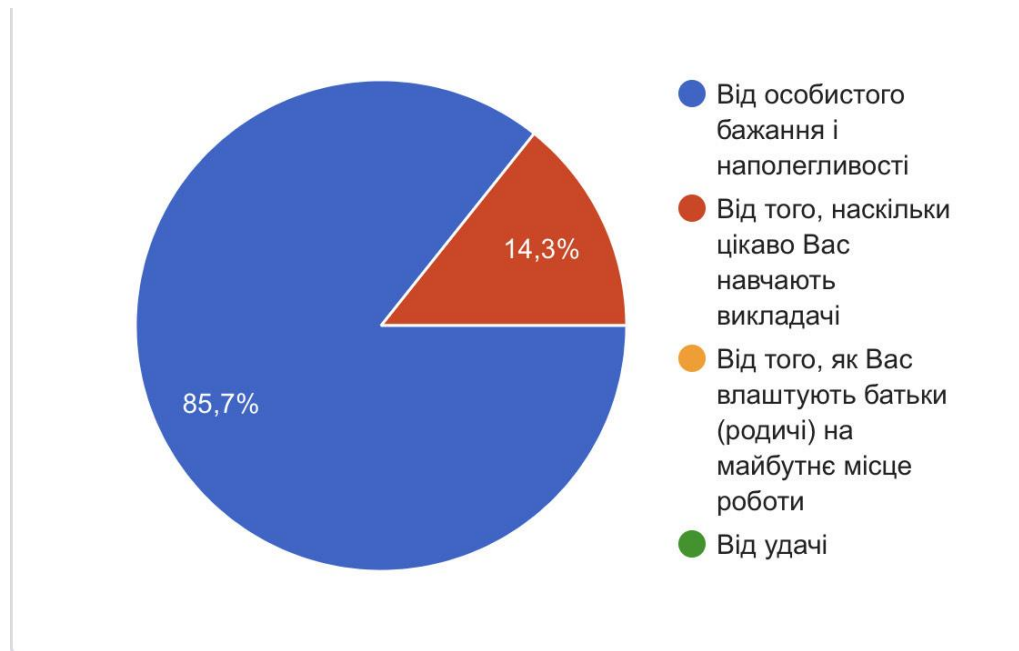

Рисунок 3 – Майбутній успіх

Достатньо самокритично здобувачі відповіли і на запитання «Які причини, на Вашу думку, низької явки в Zoom на пару?» (рис. 4).

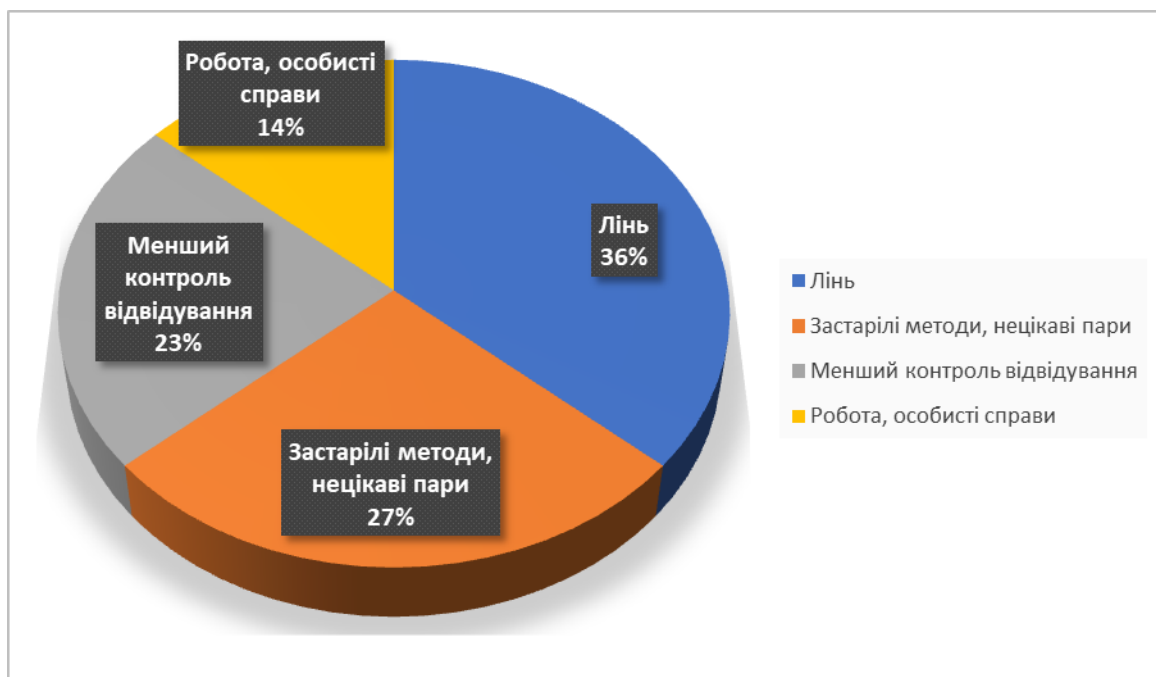

Рисунок 4 – Причини ігнорування онлайн навчання

На основі даних рисунку 4, можна розробити рекомендації підвищення мотивації до онлайн навчання: використання сучасних, інтерактивних методів навчання та креативних, творчих завдань; підготовка актуальних матеріалів та зв'язок лекційного матеріалу з проблемами сучасного суспільства; контроль відвідування або додаткове мотивування за відвідування пар.

Про значення освіти також вдало висловились М. Гонгадзе:

- Освіта дає знання, а знання – це сила!
- Результати освіти дають можливість ухвалювати кращі рішення.
- Освіта допомагає розвивати емоційний інтелект і рятувати від обману.
- Освіта підвищує впевненість в собі.
- Освіта є важливою підвалиною здорового і мирного суспільства.
- Освіта сприяє задоволенню особистих амбіцій, зростанню самоповаги та забезпеченню фінансової стабільності.
- Освіта – це самовдосконалення [2].

Таким чином, на нашу думку, викладачу потрібно створити таку атмосферу зацікавленості і залученості, щоб розвинути інтерес студента до своєї дисципліни або теми. І довести необхідність витратити час саме на здобуття знань, а не на інші потреби.

Список використаних джерел:

1. Пухно С.В. Мотивація до навчання як фактор успішності адаптації першокурсників закладів вищої освіти. *Проблеми сучасної психології: Збірник наукових праць*. № 1 (13). 2018. С. 121-126.

2. Мирослава Гонгадзе. Хочете бути успішними – вчіться! Сім причин, чому навчатись важливо. Блоги «Моя Америка». URL: <https://ukrainian.voanews.com/a/second-education-reasons-/4727498.html> (дата звернення: 16.03.2021).

Ірина Ніколіна, к.держ.упр., доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Вінниця

ВІД ЦИФРОВИХ КОМУНІКАЦІЙ ДО ЦИФРОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Сучасна ера масових комунікацій та цифрових технологій назавжди змінила вектор цивілізаційного розвитку людства, його науковий та технологічний поступ, культуру комунікативної взаємодії. Сьогодні галузеві дискурси визначаються цифровими комунікаціями: починаючи від простої констатації факту інструментарієм цифрових технологій до стандартів цифрових компетентностей та цифрової глобалізації в комунікативній взаємодії.

Багатогранність трактування категорії «цифровізація» доцільно розглядати з позицій суспільства, держави, науковців, публічних управлінців. Оскільки зміст дефініції модифікується в залежності від сфери її застосування, категорії осіб, які трактували поняття та кінцевої мети формулювання (рис. 1).

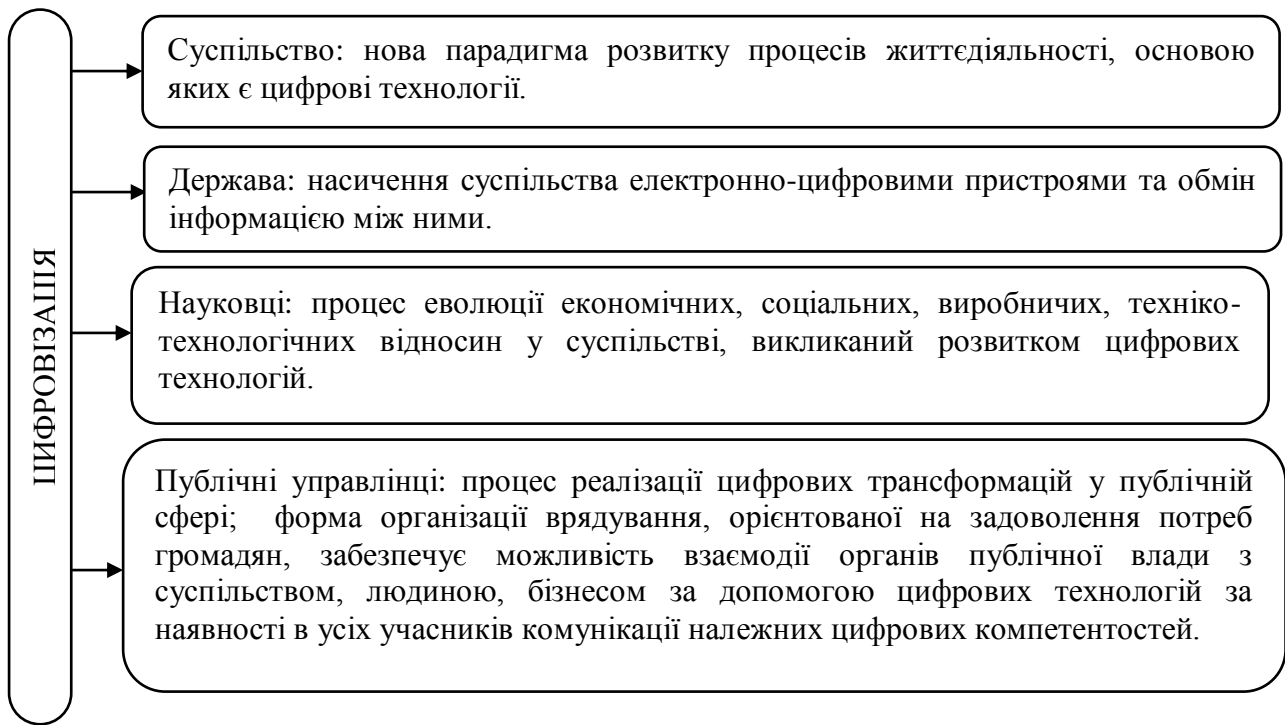

Рисунок 1 – Тракткування категорії «цифровізація» з різних точок зору

Базовою умовою цифровізації України є формування внутрішнього попиту на цифрові технології та споживання їх секторами економіки, громадянами, бізнесом, державою. Ключовою стратегією України щодо цифровізації має стати робота з внутрішнім ринком споживання цифрових технологій, а ключовими ініціативами – формування у громадян (які стають користувачами) мотивацій та потреб у цих технологіях. Основним завданням держави є створення умов, які б спонукали кожного громадянина використовувати цифрові інструменти в різних сферах життєдіяльності та застосовувати релевантні механізми реалізації цифрових національних проєктів [1].

Цифрові технології та продукovanі ними численні медіакомунікації утворили нове покоління масової інформації – цифрові комунікації. Цифрові комунікації не тільки виконують інформаційні та комунікативні функції, але й обумовили виникнення нових практик, сфер діяльності, професій та культурних феноменів у всьому світі. Тому розвиток та впровадження цифрових комунікацій для забезпечення ефективної взаємодії всіх сегментів та структур суспільства, зокрема, й публічних, – актуальне завдання сталого соціально-економічного зростання України.

Під цифровими комунікаціями розуміють електронну передачу текстових даних, зображень, відео, голосу тощо, які передаються в цифровому просторі для реалізації комунікативного процесу за допомогою електронної пошти, відеороликів, відео-трансляцій наживо, цифрових заходів, подкастів, повідомлень у блогах, мобільних додатків, оголошень, форумів, веб-сторінок, а також будь-яких соціальних мереж або платформ обміну повідомленнями. До цифрових технологій комунікацій відносяться як способи розміщення інформації – сайти, блогові платформи, соціальні мережі, групи у месенджерах,

канали у програмах для корпоративного спілкування, так і способи їх подальшого поширення – хмарні сервіси, агрегатори, аналітичні програми із використанням штучного інтелекту.

Врегулювання цифрового розвитку певним чином відображено у низці нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України: розпорядженні «Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації» від 17 січня 2018 р. № 67 р [2]; постанові «Деякі питання цифрового розвитку» від 30 січня 2019 р. № 56 [3]. Остання названа постанова передбачає впровадження принципу Digital by Default – «цифрового за замовчанням», що є важливим детермінантом для адаптація українського законодавства до процесів цифровізації.

Наголошуємо, що важливими для розвитку цифрових комунікацій є м'які цифрові інфраструктури, на які, в першу чергу, повинна звертати увагу публічна влада, зокрема інфраструктура ідентифікації та довіри, інфраструктура відкритих даних, інфраструктура інтероперабельності, інфраструктура блокчейн, інфраструктура електронної комерції та онлайн-взаємодії суб'єктів бізнесу, інфраструктура життєзабезпечення.

Розробка політики комунікації в цифровому середовищі для спілкування та взаємодії між владою, інститутами, що надають послуги та її громадянами – важливе завдання сьогодення. Ефективність планування, впровадження та розвитку цифрових технологій визначається як сучасним станом, так і перспективними напрямками вдосконалення цифрових навичок.

3 березня 2021 року Кабінет Міністрів України своїм розпорядженням схвалив Концепцію розвитку цифрових компетентностей і затвердив план заходів щодо її реалізації [4].

Стратегічна ціль Мінцифри – навчити 6 млн українців цифрової грамотності за три роки. Для цього Мінцифра запустила в 2020 році національну онлайн-платформу «Дія. Цифрова освіта». За рік без державного фінансування було створено більше 50 освітніх серіалів із цифрової грамотності, які почали дивитися майже 500 000 українців. Також запустили перший національний тест на цифрову грамотність «Цифрограм». Крім того, вже побудована мережа із 2000 офлайн-хабів цифрової освіти всією Україною, а в процесі долучення до мережі ще 4000 хабів [5].

До 2025 року Концепція розвитку цифрових компетентностей деталізує виклики стосовно розвитку цифрових компетентностей в українському суспільстві, визначає напрями їх подолання та очікувані результати від її впровадження, закладає фундамент для створення національної стратегії та стратегічного плану дій щодо розвитку цифрових компетентностей у суспільстві.

Реалізація Концепції дозволить підвищити конкурентоспроможність на ринку праці, створить можливості для безперервного навчання, подарує комфорт проживання в цифровій країні, підвищить рівень доступності до державних послуг, зменшить ризики небезпек під час користування Інтернетом. Дозволить залучати більш кваліфіковану робочу силу, з точки зору володіння

цифровими навичками, підвищить продуктивність і ефективність бізнес-процесів у компаніях, дозволить бути конкурентоспроможними [5].

Реалізація Концепції спрямована на захист українців від потенційних небезпек у цифровому середовищі під час цифрової комунікації та взаємодії. Держава бере на себе відповідальність сформувати базові знання та навички щодо безпечної поведінки в Інтернеті, типових алгоритмів дій у разі інформаційних атак, убезпечення власних персональних даних, розпізнавання фейків.

Список використаних джерел:

1. Цифрова адженда України – 2020: «Цифровий порядок денний» – 2020. Концептуальні засади (версія 1.0). 2016. 90 с. URL: <https://ucci.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf> (дата звернення: 25.03.2021).

2. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації: розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 р. № 67-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80#n13> (дата звернення: 25.03.2021).

3. Деякі питання цифрового розвитку: постанова Кабінету Міністрів України від 30 січня 2019 р. № 56. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/56-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 25.03.2021).

4. Про схвалення Концепції розвитку цифрових компетентностей та затвердження плану заходів з її реалізації від 03 березня 2021 р. № 167-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text> (дата звернення: 25.03.2021).

5. Кабмін схвалив Концепцію розвитку цифрових компетентностей до 2025 року. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/kabmin-skhvaliv-kontseptsiyu-rozvitku-tsifrovikh-kompetentnostey-do-2025-roku> (дата звернення: 25.03.2021).

Лариса Радзіховська, к.пед.н., доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Вінниця

ЦИФРОВА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ОДНА З ПРОФЕСІЙНО ЗНАЧУЩИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ЕКОНОМІСТІВ

Бурхливий розвиток цифрових технологій вимагає змін у підготовці майбутніх фахівців, зокрема, майбутніх економістів, перегляду підходів щодо формування їх професійної компетентності.

Питання формування професійної компетентності майбутніх економістів розглянуто у працях таких дослідників, як: Є. Іванченко, М. Коляда, О. Михайлов та ін. Проблеми застосування цифрових технологій при підготовці майбутніх економістів висвітлено у працях таких вчених, як: С. Мисник, Л. Петльовано, Т. Прийдак, Л. Яловега та ін.

Поняття «цифрової компетентності» є досить широким, донині немає єдиного його трактування. Так, С. Скотт розглядає цифрову компетентність як

здатність використовувати цифрові ресурси та інформаційні технології, розуміти та вміти критично оцінювати цифрові ресурси та контент, ефективно комунікувати. Більшість дослідників виділяють наступні складові цифрової компетентності: інформаційна і медіаграмотність; онлайн комунікація; технічний та споживацький компоненти [1].

Г. Солдатова, яка розглядає цифрову компетентність як складний комплексний феномен, що визначає життєдіяльність людини в інформаційному суспільстві, і включає чотири складових:

– Інформаційна і медіакомпетентність. Знання, певні вміння, мотивація і відповідальність, які передбачають пошук, розуміння, організацію, архівування цифрової інформації, її критичне осмислення, створення інформаційних об'єктів за допомогою цифрових ресурсів (текстових, образотворчих, аудіо та відео).

– Комунікативна компетентність. Знання, певні вміння, мотивація і відповідальність, які потрібні для різних способів комунікації (електронна пошта, чати, блоги, форуми, соціальні мережі та ін.), що здійснюються з різними цілями.

– Технічна компетентність. Знання, певні вміння, мотивація і відповідальність ефективного і безпечного використання технічних та програмних засобів для розв'язання різних завдань, зокрема використання комп'ютерних мереж, хмарних сервісів.

– Споживча компетентність. Це знання, певні вміння, мотивація і відповідальність, які передбачають вирішення за допомогою цифрових засобів та мережі Інтернет різних завдань, пов'язаних з певними життєвими ситуаціями, для задоволення різноманітних потреб [2].

Формування цифрової компетентності досить актуально для фахівців економічних спеціальностей, оскільки розвиток сучасної економіки не можливий без використання цифрових технологій. Діяльність сучасних підприємств не можлива без використання сучасних цифрових технологій, вони використовуються майже на всіх її етапах: при плануванні, прийнятті управлінських рішень, розробці технологій виготовлення, реалізації товарів і т. ін.

Аналізуючи освітні програми, досліджуючи стандарт вищої освіти підготовки студентів за спеціальністю 051 «Економіка», отримано, що для майбутніх фахівців економічного профілю виділено інтегральну, загальні та фахові компетентності. А саме, аналіз Стандарту першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» надав змогу з'ясувати, що однією із спеціальних (фахових, предметних) компетентностей професійної підготовки майбутніх економістів визначено «здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів». Окрім того, згідно зі Стандартом, до нормативного змісту підготовки бакалавра, сформульованого у термінах результатів навчання, включено «використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань,

підготовки та представлення аналітичних звітів» [3, с. 8].

Отже, формування цифрової компетентності майбутніх економістів є невід'ємною складовою підготовки майбутніх економістів.

На нашу думку, цифрова компетентність майбутніх економістів є комплексною характеристикою фахівця та полягає у неперервному, активному та творчому використанні цифрових технологій як у професійній діяльності, так і повсякденному житті. При цьому складовими цифрової компетентності майбутніх економістів є загальна цифрова компетентність (інформаційна, комунікативна, технічна та споживча) та спеціальна цифрова компетентність, яка являє собою знання, уміння та навички використання комп'ютерних технологій та прикладного програмного забезпечення для вирішення економічних завдань (здійснення аналітики, підготовки статистики, розроблення бізнес-планів, звітів і т. ін.).

Список використаних джерел:

1. Scott, C. The Futures of Learning 3: What kind of pedagogies for the 21st century ? UNESCO Education Research and Foresight, Paris. [ERF Working Papers Series, no. 15]. URL: <http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002431/243126e.pdf> (дата звернення: 21.03.2021).

2. Солдатова Г., Зотова Е., Лебешева М., Шляпников В. Интернет: возможности, компетенции, безопасность. Методическое пособие для работников системы общего образования. Москва: Google. 2013. 165 с.

3. Стандарт вищої освіти 051 «Економіка» освітнього ступеня «бакалавр». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishchaosvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/051-ekonomika-bakalavr.pdf> (дата звернення: 21.03.2021).

Ірина Семенюк, к.е.н.

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Вінниця

РОЗВИТОК ЦИФРОВИХ НАВИЧОК: ПРОБЛЕМА ЧИ НЕОБХІДНІСТЬ?

Світова пандемія COVID-19 зумовила виникнення трансформаційних процесів у розвитку вітчизняної вищої освіти. Зокрема, навчання студентів у он-лайн форматі та у дистанційному режимі вимагає від науково-педагогічних працівників застосування нових цифрових навичок, рівень володіння якими досить часто залежить від рівня цифрової грамотності як викладачів, так і здобувачів вищої освіти.

Протягом 22-28 березня 2021 року в Україні проходив Європейський тиждень цифрової грамотності за підтримки Міністерства цифрової трансформації, в рамках якого було заплановано провести масштабну комунікаційну та освітню кампанію з цифрової грамотності. Основними темами цьогорічної кампанії стали:

- базові цифрові навички та медіаграмотність;
- кодування, STE(A)M та штучний інтелект;
- просунуті цифрові навички та працевлаштування;

- цифрова культурна спадщина [1].

Важливість вищезгаданого заходу підкреслює той факт, що згідно проведеного у 2019 році соціологічного дослідження цифрових навичок громадян, такими навичками на рівні нижче базового володіє лише 53% населення України. При цьому, більше 15% громадян не володіють цифровими навичками взагалі.

У країн Європейського Союзу на сьогоднішній день є значний досвід впровадження проєктів та ініціатив, спрямованих на розвиток цифрових навичок як населення в цілому, так і освітян. Згідно Європейської рамки цифрових компетенцій освітян (DigCompEdu), розробленої у 2017 році, цифрові навички охоплюють шість основних сфер професійної активності:

1) професійна діяльність – використання цифрових технологій для спілкування, співпраці та професійного розвитку;

2) цифрові ресурси – пошук, створення та спільне використання цифрових ресурсів;

3) викладання та навчання – управління та організація використання цифрових технологій у викладанні та навчанні;

4) оцінювання – використання цифрових технологій та стратегій для покращення оцінювання;

5) розширення прав та можливостей студентів – використання цифрових технологій для підвищення інклюзивності, персоналізації та активної участі студентів;

6) сприяння розвитку цифрових компетенцій студентів – надання студентам можливості творчо та відповідально використовувати цифрові технології для отримання інформації, спілкування, створення контенту та вирішення проблем [2].

У свою чергу, вищезазначені сфери професійної діяльності включають 22 цифрові компетенції, які мають важливе значення в сучасних реаліях розвитку вищої освіти в Україні (рис. 1).

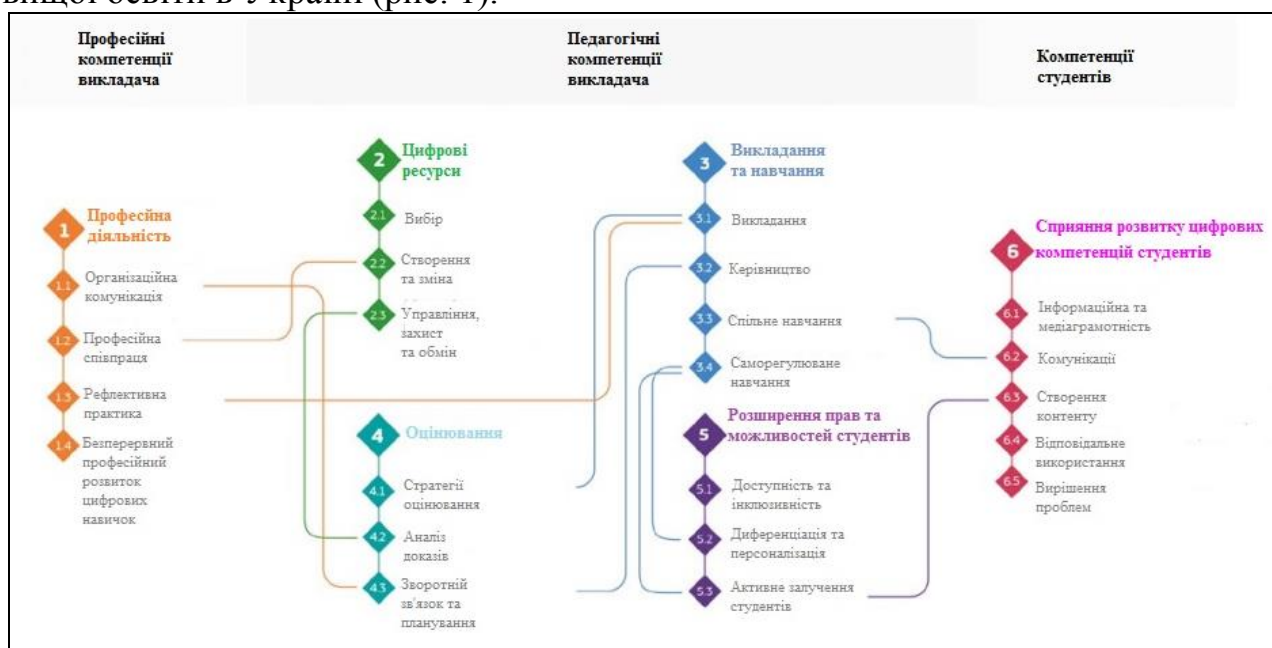

Рисунок 1 – Цифрові компетенції сучасного викладача [2]

На сьогодні, розвиток цифрових навичок можна визнати скоріш необхідністю, ніж проблемою. Адже, процес діджиталізації активно охоплює усі сфери суспільного життя та є визначальним у процесі реформування вищої освіти. З іншого боку, професійний розвиток як науково-педагогічних працівників, так і студентів неможливий без формування цифрових компетенцій.

Список використаних джерел:

1. В Україні стартує Європейський тиждень цифрової грамотності – Мінцифри запрошує долучитися. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/v-ukrayini-startuye-yevropejskij-tizhden-cifrovoyi-gramotnosti-mincifri-zaproshuye-doluchitisa> (дата звернення: 24.03.2021).

2. European Framework for the Digital Competence of Educators: DigCompEdu. URL: <https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/european-framework-digital-competence-educators-digcompedu> (дата звернення: 24.03.2021).

Василь Федорець, к.м.н.

Комунальний заклад вищої освіти
«Вінницька академія безперервної освіти», м. Вінниця

МЕТОДОЛОГІЧНО-ЦІННІСНА РЕФЛЕКСІЯ КОНЦЕПТУ ГАРМОНІЯ В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖУВАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Актуальність проблеми відбору і відповідно впровадження системоорганізуючих ідей, які представляють концептуально-методологічну основу збереження здоров'я в умовах освітнього процесу як на рівні практики, так і при теоретичному осмисленні зумовлена низкою чинників. Серед таких чинників значимим і центральним залишаються традиційні, а по суті тоталітарні в своїй методологічній сутності уявлення про здоров'я як про процес чи «рух», який необхідно постійно вдосконалювати і «нарощувати», як те, що наче «завжди» тренується і відповідно «накопичується». При цьому давня ідея здоров'я як даності, як буття, як гармонійного буття, як подарунку Богів про, що говорить латинська сентенція – *A numine salus* (Здоров'я дається вищими силами) десемантизується і витісняється тоталітарною ідеєю нескінченного руху і перманентного вдосконалення.

У своїх методологічних пошуках ми звертаємося до ідеї розкриття феномену здоров'я актуалізуючи давньогрецький концепт – природи людини (дав.-грец. φύσις του ἀνθρώπου) [2], в семантиці якого закладена ідея гармонійності людини. Чому вказані вище питання методологічно-ціннісного осмислення феномену здоров'я і людини на теоретичному рівні є значимими?! Тому, що вихідні методологічно-світоглядні уявлення та інтенції, які розглядаються як першопричина (літ. *Causa prima*), визначають змістовне наповнення, специфіку та шляхи і цілі здоров'язбережувальних практик і

технологій. Відповідно актуальним є розгляд визначальних методологічно-світоглядних і соціально-політичних засад, на основі яких формується дитина.

Попередня епоха, актуалізуючи значимість людини як функції держави і класу, базувалася, як вказувалося вище, на ідеї перманентного і лінійного руху в форматі прогресу. Цей системоорганізуючий аспект перманентного прогресу як постійного руху в ніщанське нігілістичне «Ніщо» прикритий «великими цілями» і «великими нарративами» (за Ж.-Ф. Ліотаром) [4] розкриває видатний філософ Ханна Арендт в своїй роботі «Витоки тоталітаризму» [1]. Зокрема вона говорить про те, що «Значний інтелектуальний зсув, який відбувся в середині минулого століття, полягав у відмові від розгляду чого-небудь «як воно є» і в послідовному витлумаченні будь-якого явища тільки як стадії подальшого розвитку» (думка авторки стосується ХІХ століття) [1].

В освітніх здоров'язбережувальних практиках це проявляється в форматі технологізації, сутність якої полягає в ідеї, що начебто існують «надефективні» здоров'язбережувальні технології, які достатньо застосувати, і всі стануть здоровими.

На відміну від тоталітарної ідеї «Постійного руху і перманентного чи вічного вдосконалення» як *causa prima* нами визначається загальновідомий давньогрецький концепт гармонії (дав.-грец. Ἄρμονία). Гармонія в давній Греції була персоніфікованим феноменом. Вказаний концепт був одним з центральних в давньогрецькій культурно-освітній системі пайдеї (дав.-грец. παιδεία) [2; 3; 5; 6; 8]. Гармонія представлялася у формі богині, яка була дочкою досить «непоєднаних» і антагоністичних начал: Бога війни – Ареса і Богині краси Афродити. Призначення Гармонії полягало в її здатності знаходити компроміси та інтегрувати і об'єднувати ті начала, які, на перший погляд, є антагоністичними і не поєднуваними. В українській культурі близьким поняттям до гармонії була ідея поміркованості [6] як шлях гармонізації себе і світу.

Керуючись ідеєю гармонізації як визначальною, ми розкриваємо, перш за все, феномен здоров'я як гармонію з самим собою, зі світом, з минулим і майбутнім [6], а не як рух і перманентний прогрес. Тому збереження здоров'я в такому випадку розпочинається з практики самопізнання, яка також була центральною в елліністичній культурі, а не з насильства над собою в напрямі себе обов'язково змінити і «покращити». Цінним в даній світоглядно-методологічній моделі є автентичність, яка розглядається як даність, як дар. Таким чином застосування в основі методології елліністичного концепту гармонії сприяє інтелектуалізації, психологізації, онтологізації (розкриття буттєвих смислів) та екзистенціоналізації [7] здоров'язбережувальних технологій і практик та надає їм формату людиномірності, представляючи як індивідуалізовані антропопрактики. Такий підхід є співвідносним цілям концепції сталого розвитку, яка також сформована на основі елліністичної ідеї гармонії. Провідними задачами вчителя фізичної культури в такому випадку стають не тільки розвиток рівня тренуваності, а спрямування учнів до гармонізації себе з самим собою і зі світом на основі застосування засобів фізичної культури.

Список використаних джерел:

1. Арендт Х. Истоки тоталитаризма / Пер. с англ. Борисовой И. В. и др.; послесл. Давыдова Ю. Н.; под ред. Ковалевой М. С., Носова Д. М. Москва: ЦентрКом, 1996. 672 с.
2. Йегер В. Пайдейя. Воспитание античного грека. Т. 2. / пер. с нем. М. Н. Ботвинника. Москва : Греко-латин. кабинет Ю. А. Шичалина, 1997. 336 с.
3. Ібрагімов М. М. Грецька Пайдея у сучасній фізкультурно-спортивній експлікації (до проблеми становлення «спортософії»). Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. 2014. Вип. 1. С. 9–17.
4. Лиотар Ж.-Ф. Состояние постмодерна / пер. с фр. Н. А. Шматко. Москва : Ин-т эксперимент. социологии ; Санкт-Петербург : Алетейя, 1998. 160 с.
5. Олсон А., Тууль И. Международная философская конференция «Пайдейя для XXI века». *Вестник Российского философского общества*. 2002. № 1 (21). С. 60–64.
6. Федорець В. М. Антропологічно-ціннісна рефлексія пайдеї як культурно співвідносний шлях удосконалення здоров'язбережувальної компетентності вчителя фізичної культури. *Вісник післядипломної освіти. Серія «Педагогічні науки»*. Вип. 8 (37). Київ, 2019. С. 153-210.
7. Федорець В. М., Ключко О. В. Розвиток здоров'язбережувальної компетентності вчителя фізичної культури на основі розкриття феномену здоров'я репрезентованого як екзистенція та онтологія. *Вісник Чернігівського національного університету імені Т. Г. Шевченка* ; гол. ред. Носко М. О. Чернігів: ЧНПУ, 2019. Вип. 3 (159). С. 223-235
8. Biller K. "Paideia": An Integrative Concept as a Contribution to the Education of Humanity. The Paideia Project On-Line. URL: <http://www.bu.edu/wcp/MainEduc.htm> (дата звернення: 18.03.2021).

Секція №3
СИСТЕМА МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ У ЗАКЛАДАХ
ВИЩОЇ ОСВІТИ

Вікторія Боковець, д.е.н., професор
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Вінниця

РОЗВИТОК КОМУНІКАЦІЙНОГО ТА ВИРОБНИЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ
ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА РАХУНОК ЗАСТОСУВАННЯ ОН-ЛАЙН
ТЕХНОЛОГІЙ

Світові трансформаційні процеси, спричинені глобалізацією ринків, інформатизацією господарських процесів і посиленням міжнародної міграції, динамічно відобразилися на всіх сферах життєдіяльності українського суспільства. Вплив цих процесів на діяльність вітчизняних освітніх закладів, і, особливо, закладів вищої освіти проявився, в першу чергу, у зростанні чутливості споживачів до параметрів якості освітніх послуг. Не відповідність якості освітніх послуг очікуванням споживачів є однією з основних причин міграції абітурієнтів на навчання за кордон та низького рівня присутності іноземних студентів в Україні. Новітні методи навчання, зокрема он-лайн освіта, є не тільки засобом, який дозволить підвищити рівень якісних параметрів освітніх послуг, ставши альтернативною формою передачі знань, але й одним із методів розширення обізнаності цільової аудиторії про заклад, що їх продукує, та, за рахунок цього, зростання кількості потенційних абітурієнтів.

Ідея дистанційного навчання є не новою. Його практичне започаткування відбулося майже 100 років тому. Спочатку дистанційне навчання реалізовувалося через пошту за рахунок відправки закладом освіти дидактичних матеріалів, вправ і завдань учням та студентам. Такий спосіб організації освітнього процесу, пізніше підсилений записаними на аудіо та відео касетах навчальних занять, в деяких країнах використовується ще й сьогодні. У 1920-х роках з'явилося «освітнє радіо», а в 1945 році з ініціативи Державного університету штату Айова було започатковано «освітнє телебачення». Інтенсивний розвиток дистанційного навчання розпочався лише в дев'яностих роках минулого століття і був обумовлений відкриттям і поширенням Інтернет. Саме це інформаційне середовище забезпечило дистанційному навчанню стійку позитивну динаміку. У 2016 році вартість ринку електронного навчання у світі склала 51,5 млрд дол. США [1].

Он-лайн освіта чи електронне навчання – це термін, що визначає метод викладання із використанням комп'ютерів та Інтернету. Він дозволяє навчатися, беручи участь у різноманітних курсах і тренінгах, не залишаючи власного помешкання.

У новому Законі «Про освіту» дистанційна освіта розглядається як «індивідуалізований процес здобуття освіти, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, що функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій» [2]. Згідно із цим тлумаченням важливими відмінностями такої форми освіти від інших є віддаленість учасників, використання інформаційно-комунікаційних технологій, процес навчання відбувається у комп'ютерній мережі, спілкування між окремими учасниками є двостороннім, викладання ґрунтується на відповідно підготовленій методології, система освіти підтримується дистанційною платформою навчання.

На противагу українській термінології у закордонній практиці організації освітнього простору розмежовуються поняття «дистанційна освіта» (Distance Education) та «електронне навчання» (Electronic Learning, E-learning), при цьому дистанційна освіта не передбачає обов'язкове використання он-лайн ресурсів на противагу електронному навчанню. Дистанційна освіта представляє собою загальний, всеосяжний термін, що використовується для визначення фізичної відстані між вчителями та учнями під час освітнього процесу.

З іншого боку науковці зазначають, що «електронне навчання» не обов'язково має здійснюватися на відстані (наприклад, воно може проходити в аудиторіях освітнього закладу). Тоді ж як дистанційне навчання у якості кореспондентської моделі не обов'язково використовує можливості мережі Інтернет та комп'ютера. В цьому і є принципові відмінності між зазначеними термінами. Проте, якщо українське законодавство не розмежовує цих понять, то, відповідно, доречно використовувати їх як слова-синоніми.

В публікації термін «он-лайн освіта» використовується як форма освітнього процесу, що передбачає віддаленість викладача та учня (студента) у поєднанні з обов'язковим використанням он-лайн технологій.

Он-лайн освіта, так як і електронне навчання, в якості інформаційних каналів передачі знань може застосовувати засоби масової інформації, які забезпечують текст, аудіо, зображення, анімації, потокове відео, а також технологічні програми та процеси (відео- та аудіокасети, супутникове телебачення, CD/DVD-ROM, комп'ютерне навчання, інтранет/екстранет та веб-орієнтоване навчання) [3].

Сама можливість отримання знань без фінансових, часових, географічних обмежень, яка іноді присутня через віддаленість між джерелом та отримувачем навчальної інформації, є сильною конкурентною перевагою он-лайн освіти. Одночасно така форма освіти має і окремі недоліки (табл. 1).

Таблиця 1 – Переваги та недоліки он-лайн освіти

Переваги	Недоліки
<ul style="list-style-type: none"> - зниження витрат на реалізацію освітнього процесу; - підвищення стандартизації знань; - збільшення та спрощення контактів з викладачем, експертом або тренером; - підвищення якості навчання за рахунок можливості додаткового прослуховування не зрозумілих фрагментів навчального матеріалу; - можливість швидкого осучаснення, доповнення змісту навчального матеріалу; - адаптація освітнього процесу під особливості ритму життя особи, що навчається; - контекстуальність, багатопоточність та індивідуалізація навчання; - цікава для молоді форма навчання; - можливість використання необмеженої кількості наочного матеріалу; - можливість більш ефективного використання людського капіталу освітньої організації; - можливість використання як ефективного доповнення до інших методів навчання; - навчальне середовище з мінімальними - інституційними обмеженнями; - відсутність географічних кордонів; - підвищення іміджу та репутації освітньої організації; - зменшення міграції робочої сили 	<ul style="list-style-type: none"> - додаткові, часто великі початкові інвестиції для впровадження; - висока частка споживачів, які не завершують навчання; - обов'язкові комп'ютерні навички; - фрагментарність отримання знань не забезпечує комплексність засвоєння освітнього контенту; - низька достовірність процесу віддаленого спілкування; - необхідність залучення додаткових спеціалістів; - необхідність корегування організаційної структури освітньої організації, створення додаткових функціональних зв'язків між окремими структурними підрозділами; - значна вартість обслуговування контенту навчання; - необхідність адаптації корпоративної мережі до вимог он-лайн навчання; - відсутність особистого контакту вчителем (тренером, викладачем); - проблемність оцінювання знань або їх відсутності

Актуальним на сьогодні є налагодження ефективної взаємодії між ЗВО та його стекхолдерами: між науковцями та бізнесовими колами, ЗВО та абітурієнтами і їх батьками, внутрішніх – між працівниками ЗВО, між викладачами і студентами, ЗВО і студентами тощо, що може забезпечити формування та реалізацію стратегій ЗВО.

Пріоритетність застосування он-лайн технологій для побудови комунікацій на ринку освітніх послуг підтверджують статистичні дані, згідно з якими кількість людей, що користуються Інтернет в Україні, стрімко зростає.

Значимість соціальних мереж як каналу поширення інформації є високою і має потенціал зростання. Ефективність комунікаційної діяльності ЗВО у соціальних мережах може бути оцінена через сукупність таких показників: обсяг аудиторії; рівень залучення аудиторії; якісні характеристики аудиторії.

Комплексне просування ЗВО у соцмережах включає: створення групи/акаунту у найбільш популярних соціальних мережах; побудову комунікацій із користувачами; розробку та проведення стимулюючих заходів,

конкурсів, промо-акцій в межах соціальних мереж; моніторинг присутності. Використання інформаційних технологій при побудові комунікацій ЗВО набуває пріоритетного характеру. Це обумовлено низькими витратами на їх впровадження та використання, а також високою ефективністю.

Он-лайн освіта чи електронне навчання – це термін, що визначає метод викладання із використанням комп'ютерів та Інтернету. Всі недоліки он-лайн освіти лежать у площині необхідності високої самодисципліни та самоорганізації учасників такого навчального процесу. Слабкі сторони та зовнішні обмеження обумовлені, в першу чергу, низьким фінансовим забезпеченням освітніх закладів, їх технічною та методичною неготовністю, а також неприйняттям суспільством.

Он-лайн освіта має вагомі сильні сторони та можливості реалізації в Україні. Основною перевагою он-лайн освіти, яка суттєво вплинула на її успішне поширення у міжнародному навчальному середовищі, є гнучкість, яку слід розуміти як: навчання в будь-якому місці, у будь-який час; будь-яка кількість груп; індивідуалізація навчання; максимальне задоволення потреб здобувача освіти; можливість отримання найсучасніших знань. Крім того її застосування дозволяє охопити перспективні цільові ринки ЗВО: міжнародний, дорослих студентів. Онлайн освіту можна також використовувати як форму ринкової комунікації, що дає можливість підвищити присутність ЗВО на освітньому ринку. В Україні за останні 6 років доступ користувачів до мереж Інтернет зріс у декілька разів, що свідчить про достатню технічну забезпеченість реалізації он-лайн освітніх послуг серед населення України [1].

«Віртуальними дверима» вважається сайт ЗВО, оскільки через нього потенційний споживач освітніх послуг найчастіше вперше знайомиться з майбутнім місцем навчання. Основними перевагами успішних сайтів ЗВО є простота навігації, мінімум текстової інформації, максимум зображень, що дозволяє максимально спростити контакт, зробити його, в першу чергу, максимально приємним, а вже потім – інформативним.

Список використаних джерел:

1. Дейнега І.О. Маркетингові комунікації закладів вищої освіти на ринку освітніх послуг: монографія. Рівне: видавництво О. Зень, 2018. 278 с.

2. Закон України «Про освіту»: проєкт [від 30.03.2016]. Верховна Рада України : офіц. веб-портал. Київ, 2016. Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?id=&pf3511=58639 (дата звернення: 25.04.2021).

3. Боковець В.В. Академічна доброчесність у вищих навчальних закладах: виклик сучасному світу. *Інтерактивний освітній простір ЗВО: матеріали всеукраїнського науково-практичного вебінару (Вінниця, 28 квітня 2020 року) /* відп. ред. Л.Б. Ліщинська. Вінниця: ВТЕІ КНТЕУ, 2020. С. 76-79.

4. Кузнецова Н.І. Інтернет-маркетинг в Україні: проблеми і перспективи. *Економіка*. 2012. №137. С.63-65.

ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ МАШИННОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСВІТНІХ/ПЕДАГОГІЧНИХ СИСТЕМ

Питання глобального розвитку людства тісно пов'язані з рівнем розвитку та якістю освіти. Одна з причин – прискорена еволюція суспільства, рушійною силою якої є швидкий розвиток цифрових технологій і сфер їх застосування. Ці чинники впливають на розвиток системи освіти, що потребує розв'язання нових завдань у підготовці висококваліфікованих фахівців.

Актуальність проблеми дослідження, необхідність її комплексного розв'язання, недостатній рівень розробленості прикладних компонент застосування технологій машинного навчання для розв'язування складних задач та практичних проблем, проведення досліджень в освіті/педагогіці зумовили вибір даної теми.

Одним із напрямків досліджень в машинному навчанні є емпіричний аналіз методів вирішення конкретної задачі [1, 2, 3]. Розглянемо дану проблему на прикладі методів розв'язування задачі регресії.

Серед популярних програмних продуктів, що використовуються у машинному навчанні, можна виділити TensorFlow, WEKA, MATLAB, MXNet, Torch, PyTorch, Microsoft Azure Machine Learning Studio й інші. Також реалізація регресійного аналізу здійснюється за допомогою модулів, пакетів програм, розроблених на мовах R, Java, C, C++, Python й ін.

В дослідженні використано платформу Microsoft Azure Machine Learning Studio [4].

Із застосуванням регресійного моделювання на основі алгоритмів Linear Regression та Decision Forest Regression на платформі Microsoft Azure Machine Learning Studio здійснено дослідження залежності Рейтингу університетів 2020 (University Rankings 2020) від показників Якості підготовки (Quality of training) та Науково-видавничої діяльності (Scopus) [5]. На рисунку 1 подано функціональну схему моделі машинного навчання із використанням алгоритмів Linear Regression та Decision Forest Regression.

Data set у форматі *.csv складається з 3-х стовпців та 200 рядків. Перевірка даних на наявність мультиколінеарності показала, що мультиколінеарність відсутня. У результаті дослідження із використанням алгоритмів Linear Regression та Decision Forest Regression отримано статистичні характеристики для побудованих моделей, які подано у таблиці 1. Проаналізуємо їх.

Значення MAE за результатами застосування алгоритму Linear Regression (7.45) менше за аналогічне значення при застосуванні алгоритму Decision Forest Regression (8.88).

Меншим є значення RMSE для моделі, побудованої із використанням Linear Regression (11.79), у порівнянні зі значеннями RMSE для Decision Forest Regression (12.94).

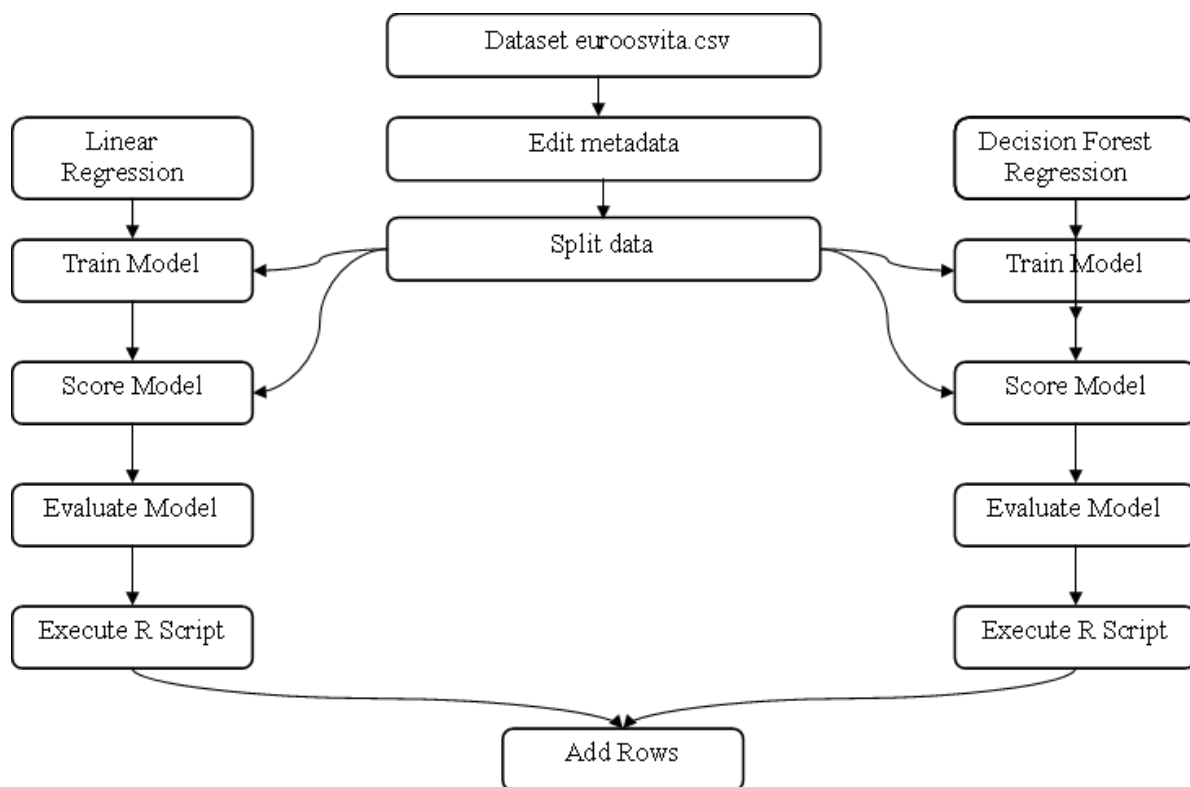

Рисунок 1 – Модель машинного навчання на основі алгоритмів Linear Regression та Decision Forest Regression [3]

RAE та RSE для моделі, що побудована на основі алгоритму Linear Regression, є меншими ніж відповідні значення для моделі, побудованої за алгоритмом Decision Forest Regression (таблиця 1).

Таблиця 1 – Стандартні показники оцінки моделей регресії, побудованих за допомогою алгоритмів машинного навчання Linear Regression та Decision Forest Regression

Algorithm	MAE	RMSE	RAE	RSE	R ²
Linear Regression	7.45	11.79	0.25	0.12	0.86
Decision Forest Regression	8.88	12.94	0.35	0.18	0.81

Значення R² для моделі, побудованої у результаті застосування алгоритму машинного навчання Linear Regression, складає 86 % та є вищим за значення R² (81 %) для моделі, побудованої за допомогою Decision Forest Regression. Слід зауважити, що значення показників коефіцієнтів детермінації для двох моделей є високими. На основі значення коефіцієнта детермінації обидві моделі можна вважати придатними до використання.

У результаті порівняльного аналізу статистичних характеристик моделей, одержаних із використанням алгоритмів машинного навчання Linear Regression та Decision Forest Regression, можна зробити висновок про те, що за усіма описаними статистичними показниками модель, побудована із використанням

алгоритму Linear Regression, є кращою, прогнозування з використанням такої моделі буде більш точним.

У підсумку зазначаємо, що питання дослідження освітніх/педагогічних систем, зокрема, оцінювання даних рейтингів університетів України із використанням технологій машинного навчання, є актуальним та надає широкі можливості для розбудови й забезпечення ефективного функціонування систем в освіті/педагогіці, ефективного опрацювання даних, визначення шляхів підвищення рейтингу, мобільності ринку освітніх послуг.

Список використаних джерел:

1. Klochko O. V., Fedorets V. M. An empirical comparison of machine learning clustering methods in the study of Internet addiction among students majoring in Computer Sciences. CEUR Workshop Proceedings 2019, Vol-2546, 2019. pp. 58–75. URL: <http://ceur-ws.org/Vol-2546/paper03.pdf> (date of appeal: 01.04.2020).

2. Klochko O., Fedorets V., Tkachenko S., Maliar O. The Use of Digital Technologies for Flipped Learning Implementation. CEUR Workshop Proceedings 2020, Vol-2732, 1233-1248. URL: <http://ceur-ws.org/Vol-2732/20201233.pdf> (date of appeal: 01.04.2020).

3. Klochko O. V., Fedorets V. M., Obukh I. S. Innovative aspects of using digital technologies for the modelling activities of the university (Інноваційні аспекти використання цифрових технологій для моделювання діяльності університетів). Contemporary technologies in the educational process: Series of monographs Faculty of Architecture, Civil Engineering and Applied Arts Katowice School of Technology, Monograph 40. Katowice, Poland : Publishing House of Katowice School of Technology, 2020. с. 80-90. URL: <http://www.wydawnictwo.wst.pl/uploads/files/83e9d88fa92c2215d9d7a9e1c031c547.pdf> (date of appeal: 01.04.2020).

4. Microsoft Azure Machine Learning Studio (classic). URL: <https://studio.azureml.net/> (date of appeal: 01.04.2020).

5. Євро Освіта: Рейтингова таблиця вищих навчальних закладів «Топ-200 Україна» – 2020 рік. URL: <http://euroosvita.net/index.php/?category=49&id=6558> (date of appeal: 02.04.2020).

Олена Кузьміна, к.т.н., доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Вінниця

ПРІОРИТЕТНИЙ НАПРЯМ ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗВО – ЯКІСТЬ ПОСЛУГ, ЩО НАДАЮТЬСЯ

Вища освіта є найважливішою сферою соціального життя. Саме вона формує інтелектуальний, культурний, духовний стан суспільства. Зміст освіти та її спрямованість відображають освітні програми та стандарти. Більшість дослідників даного поняття (О.Г. Величко, В.М. Максимова, Н.В. Москаленко, І.О. Потай, І.А. Шайдур та інш.) стверджують, що якість вищої освіти – це узагальнений показник розвитку суспільства у певному часовому вимірі, тому

Його слід розглядати в динаміці тих змін, що характеризують поступ держави в контексті світових тенденцій. У програмному документі ЮНЕСКО зазначено, що якість вищої освіти є поняттям, яке характеризується численними аспектами і значною мірою залежить від контекстуальних рамок цієї системи, інституціональних завдань чи умов і норм у певній дисципліні.

Якість вищої освіти – це затребуваність отриманих знань у конкретних умовах їх застосування для досягнення конкретної мети та підвищення рівня життя. Системний підхід означає неперервність управління, послідовність і взаємозв'язок окремих освітніх процесів, а також їх взаємодію. Система менеджменту якості освіти є інтегрованою. Вона орієнтована на сучасні інформаційні технології, використання досягнень теорії і практики менеджменту. Її успішність може оцінюватися шляхом використання якісних і кількісних показників

Якість вищої освіти – це збалансована відповідність процесу, результату освітньої системи меті, потребам, соціальним нормам та стандартам освіти. Також – це перелік вимог до особистості, освітнього середовища й системи освіти, що реалізує їх на певних етапах навчання людини, якому відповідає певна сукупність показників [1].

Структура якості вищої освіти є сукупністю взаємопов'язаних властивостей об'єкта (ієрархією властивостей, характеристик і показників стану того об'єкта, який підлягає аналізу й оцінці), а саме (рис. 1):

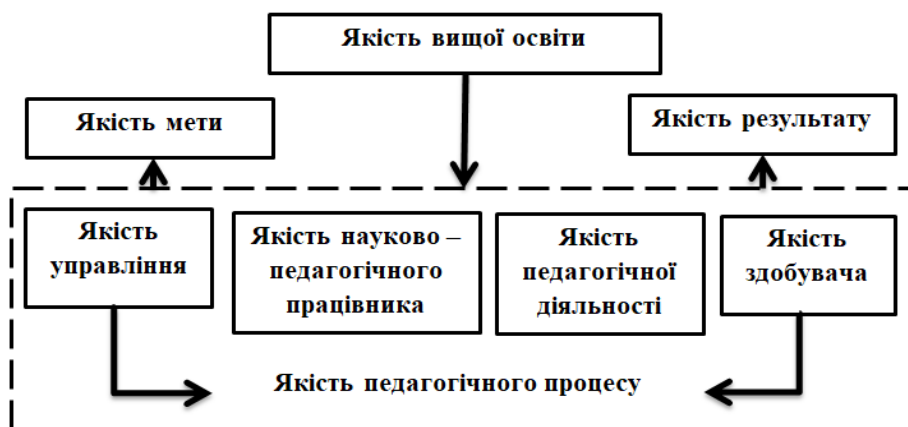

Рисунок 1 – Структура якості вищої освіти

Головна роль в освітньому процесі належить науково-педагогічному працівнику. Тому політика забезпечення якості починається з формування складу та якості роботи науково-педагогічних працівників.

Споживач знань знаходиться у центрі освітнього процесу. Кінцевим результатом освітнього процесу – є якість споживача знань. Основні показники, що характеризують споживача знань наступні: знання з професійно-орієнтованих дисциплін; використання сучасних інформаційних технологій; рівень володіння іноземною мовою; бажання навчатися; креативність; дисциплінованість; працездатність; уміння планувати кар'єру.

Якість знань визначається їх фундаментальністю, глибиною та затребуваністю в подальшій професійній діяльності людини.

Якість вищої освіти можна розглядати як з внутрішньої, так й з зовнішньої позиції моніторингу [2]. Внутрішній моніторинг якості – це анкетування, яке регулярно проводиться серед здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників. Анкети складаються з питань, що охоплюють усі сторони життя ЗВО: якості викладання дисциплін, навчально-методичних матеріалів, об'єктивності оцінок, навчальних аудиторій, бібліотеки тощо. Аналіз анкет дозволяє виявити існуючі проблеми та своєчасно вжити відповідні заходи. Важливою складовою внутрішньої системи забезпечення якості у будь-якому ЗВО є застосування інформаційно-комунікативних технологій, оскільки саме від своєчасності й адекватності управлінських рішень залежить ефективність системи освіти в цілому. З цією метою необхідно створити у ЗВО внутрішню систему Інтранет, яка має бути адаптована під потреби абітурієнтів, здобувачів, науково-педагогічних працівників, адміністрації. Структурними компонентами даної системи можуть бути: персональні кабінети науково-педагогічного працівника та здобувача вищої освіти, інформаційна система «Деканат», електронний журнал обліку успішності, електронний репозитарій, система дистанційного навчання, сайт та нормативно-правова база ЗВО, приймальна комісія.

Зовнішній моніторинг якості – це розробка та оцінка стандартів вищої освіти. Необхідно залучати до цього процесу стейкхолдерів (роботодавців), асоціації підприємців, представників громадських організацій тощо. Інституційний рівень оцінки якості діяльності освітніх організацій (установ): ліцензування, атестація та акредитація. Для забезпечення зовнішньої системи якості Законом передбачено створення Національного агентства з якості вищої освіти. Експертна група оцінює діяльність освітньої установи та звітує НАЗЯВО. Стандарти такої звітності відображають: місію, цілі навчального закладу, у т. ч. по відношенню до якості та стандартів; структуру освітніх програм, їх зміст; основні напрями наукових досліджень; організацію системи якості навчання; склад студентів, їх успішність, а також оцінка навчальних програм; досягнення випускників, їх успішність на ринку праці та / або в подальшому продовженні освіти; основні фінансові показники діяльності освітніх установ, рівень їх ресурсного забезпечення. За результатами зовнішнього моніторингу приймається рішення про акредитацію ЗВО. Наявність акредитації та термін, на який вона надана свідчать про якість послуг, що надаються ЗВО. Крім того, зараз в Україні поширюється європейська традиція офіційних і громадських рейтингів освітніх установ.

Європейська практика оцінювання якості освіти йде шляхом створення спеціалізованих акредитаційних агентств – громадських організацій, що займаються розробкою інструментарію і методик оцінювання якості, а також проводять відповідні перевірки та підтверджують якість освіти. До компетенції цих агентств входять також відбір і навчання експертів, які проводять тестування, а також періодична публікація матеріалів перевірок, аналіз результатів діяльності, проблем і перспектив систем якості освіти. Визначення

якості вищої освіти ніколи не було легким питанням, а при порівнянні якості освіти на міжнародному рівні необхідно зазначити, що цілі освіти варіюють від переважно спеціальної підготовки в одній країні до широкої загальної освіти в іншій. Категорії споживачів і баланс владних повноважень серед них теж різний і це обумовлює різницю у загальноприйнятих визначеннях якості вищої освіти [3]. Національні традиції встановлення методів оцінки якості не є однаковими. В одній країні показники продуктивності є сталими і використовуються регулярно, в іншій країні до них ставляться з великою підозрою. В одній країні експертна оцінка не може бути застосована через високий рівень корупції, а в іншій – це єдиний законний метод. Удосконалення системи освіти завжди було й залишається актуальною проблемою, вирішення якої – умова нормального процесу відтворення суспільства, тому, що саме в світі закладаються соціальні, психологічні, загальнокультурні, а також професійні передумови його розвитку. Особливо важливим це питання стає під час змін суспільних відносин, що відбуваються тепер у багатьох країнах світу.

Отже, одним із пріоритетних завдань навчального закладу є забезпечення якості вищої освіти, що здійснюється шляхом створення системи забезпечення та постійного поліпшення якості освітньої діяльності, відповідно до рекомендацій та стандартів Європейського простору вищої освіти для забезпечення вимог і потреб суспільства та особистості. Така стратегія дозволить сформулювати академічне середовище, в якому поліпшення якості освітнього процесу стане головною темою професійного розвитку та забезпечить необхідну публічність і прозорість.

Список використаних джерел:

1. Анненкова І. П. Моніторинг якості освіти у ВНЗ. *Вища освіта України. Педагогіка вищої школи: методологія, теорія, технології*. 2016. № 12. С.14-21. URL: <http://e-learning.onu.edu.ua/stati/pedagog-ka-visho-shkoli/an-nkova-p-mon-toring-jakost-osv-ti-u-vnz.html> (дата звернення: 20.03.2021).

2. Сушенцева Л.Л., Житник Н.В. *Управління якістю освіти: досвід та інновації: колективна монографія*. Дніпропетровськ: ІМА прес, 2018. 275 с.

3. Дегтяренко Л. Система моніторингу як одна з форм підвищення якості освіти. *Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки в країнах Європи та Азії: збірник матеріалів XXXVI міжнарод. науково-практичної інтернет-конференції* (м. Київ, 31 травня 2017 р.). Київ, 2017. С.28-36. URL: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/1285> (дата звернення: 20.03.2021).

Світлана Мерінова, к.е.н., доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Вінниця

ВАЖЛИВІСТЬ ОЦІНКИ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Контроль є істотним компонентом управління навчальним процесом. Педагогічний контроль розглядають як кращий спосіб отримання інформації

про якісний стан навчального процесу та важлива умова підвищення ефективності навчально-пізнавальної діяльності студентів.

Змістом контролю може стати все, що відноситься до навчально-виховного процесу. Конкретний ж його зміст буде залежати від цільової установки і завдань контролю. Контроль педагога за процесом і результатом праці спрямований як на діяльність студентів, так і на власну діяльність, а також на взаємодію студентів і викладача.

Викладач, перевіряючи студента, з'ясовує особливості розуміння і осмислення досліджуваного матеріалу, точність, глибину і міцність його знань, широту кругозору, розвиток пізнавальних процесів (пам'яті, логічного мислення, уяви). У процесі навчання у студентів формуються загальнонавчальні, спеціальні та інші практичні вміння, навички, компетенції. У діяльності викладача контролюються його вміння організувати заняття, вибрати оптимальні методи і прийоми навчання, стиль і прийоми спілкування.

Контроль в педагогічному процесі постає як процедура оціночної діяльності, що включає в себе дії з використанням різноманітних педагогічних заходів і методів вимірювань по отриманню інформації про хід та результати навчання. Від якості перевірки та оцінки знань студентів, багато в чому залежить їх навчальна дисципліна, ставлення до навчання, формування інтересу до предмету, а також таких найважливіших якостей, як самостійність, ініціативність, працьовитість.

Оцінка відображає результати контролю. Наслідком оцінювання стає вираз цього процесу у вигляді позначки в балах. З її допомогою визначається ступінь відповідності результатів діяльності студента нормам. Це основний варіант, але можливо ще порівняння з результатами інших студентів, в цьому і минулому.

Відмітка, виступаючи індикатором результатів оцінювання, на практиці може стати для студента джерелом радості або серйозних потрясінь, тому слід пам'ятати про психологічний аспект оціночної діяльності педагога і всієї системи навчання у вищій школі.

Вимоги до контролю знань:

- об'єктивність (створення умов, в яких би максимально точно виявлялися знання студентів, пред'явлення до них єдиних вимог, справедливе ставлення до кожного);

- обґрунтованість оцінок (їх аргументація);

- систематичність (як важливий психологічний фактор, що організує і дисциплінує студентів, формує наполегливість і спрямованість у досягненні мети);

- індивідуальний і диференційований підхід до оцінки знань (передбачає вибір таких дидактичних умов, при яких знімається психологічна напруженість у відповідях, і дає педагогу можливість повно, правильно і об'єктивно виявити і оцінити знання учнів);

- всебічність і оптимальність.

За метою розрізняють наступні форми контролю:

- діагноз (що може студент);

- констатація (що знає і вміє студент);

- прогноз (чого можна домогтися).

Оцінювання є один з процесів пізнання, в результаті якого виявляється і виражається у формі оцінки значення різних об'єктів і процесів навколишньої дійсності. Оцінювання навчальних досягнень розглядається нами як системоутворюючий компонент управління якістю навчання, що полягає у встановленні ступеня відповідності норм якості між метою і результатом навчання.

Професійна освіта у ВНЗ характеризується функціональними особливостями процесу оцінювання навчальних досягнень студентів, пов'язаного зі створенням, впровадженням і сертифікацією контрольновимірjuвальних матеріалів відповідно до вимог та рекомендацій міжнародних стандартів.

Список використаних джерел:

1. Васирина М., Майборода В. Актуальні проблеми практичної підготовки студентів вищої школи України. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*. 2010. № 2. С. 233-237.

2. Майборода В. Проблеми розвитку праксеологічних умінь майбутніх компетентних фахівців вищої школи України. *Вища освіта України*. 2012. №4. С. 31-36.

3. Чебукіна В. Ф. Особливості організації практичної підготовки фахівців у вищих навчальних закладах I - II рівня акредитації. *Інформаційні технології в освіті, науці та виробництві*. 2013. Вип. 3 (4). С. 204-211.

Секція №4
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ – ЗАПОРУКА ЯКІСНОЇ ОСВІТИ ТА
СТАЛОГО РОЗВИТКУ

Катерина Копняк, старший викладач
Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Вінниця

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ В КОНТЕКСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО
НАВЧАННЯ: ВИКЛИКИ СУЧАСНОСТІ

Академічна доброчесність є важливою засадою діяльності закладів освіти. Особливо гостро питання дотримання академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу постає в умовах дистанційного навчання. Дотримуватись принципів академічної доброчесності мають як науково-педагогічні працівники, так і здобувачі вищої освіти [1].

Часто поняття «академічна доброчесність» ототожнюють з відсутністю/наявністю в роботах академічного плагіату. Проте це значно ширше поняття. Відповідно до статті 42 закону України «Про освіту» «Академічна доброчесність – це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень». У цій же статті закону визначається, що порушенням академічної доброчесності вважається: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання, надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, вплив у будь-якій формі на викладача з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання [2]. Тобто, як бачимо, академічна доброчесність торкається різних аспектів викладацької і навчальної діяльності та включає низку норм і правил, яких мають дотримуватись усі учасники освітнього процесу.

На жаль, у нашій країні порушення академічної доброчесності з боку учнів та студентів є дуже поширеним явищем. Як підтверджують різноманітні опитування та анкетування, понад 90% учнів та студентів вдавалися до недоброчесних практик [3]. І, що прикро, більшість з них не вважають це аморальним, неетичним або якоюсь загрозою для майбутнього навчання та кар'єрного росту. Більше того, студенти переконані, що викладачі знають про те, що вони списують, та просто закривають на це очі, бо вже давно звикли. Багаторічна неувага до питань академічної доброчесності призвела до низького рівня академічної культури як українських студентів, так і викладачів. Поруч з появою нових підручників та навчальних посібників у мережі з'являються збірники готових домашніх завдань, процвітають сайти платного замовлення усіх видів письмових робіт: від реферату до курсової роботи, від есе до дисертації. Пропаганда академічної доброчесності – це питання іміджу закладу вищої освіти та його репутації. Система управління якістю закладу вищої

освіти повинна сприяти дотриманню академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти різними шляхами [4].

Давайте розберемось, чому найчастіше учні/студенти вдаються до порушення академічної доброчесності, наприклад, списування чи обману? Серед причин, які спонукають учнів/студентів порушувати академічну доброчесність, виділимо такі:

- брак часу на підготовку до занять та контрольних заходів;
- бажання будь-що отримати високу оцінку;
- банальна лінь;
- страх бути не «як усі», а всі списують;
- страх отримати погану оцінку, покарання за незнання матеріалу або не здане завдання;
- інформаційне перевантаження, велика кількість матеріалу, в якому складно орієнтуватись;
- відсутність мотивації до навчання; нецікавий матеріал, який не варто запам'ятовувати;
- велика кількість завдань репродуктивного характеру.

Звичайно, виховання академічної доброчесності має починатись ще з молодшої школи, як тільки вчитель починає оцінювати результати навчання своїх учнів. Це має бути продумана просвітницька кампанія, як з боку вчителів, так і зі сторони батьків. Порушення академічної доброчесності повинно не лише засуджуватись чи каратись, має повністю змінитись світогляд учня та студента, а також сам підхід вчителя до оцінювання результатів навчальних досягнень учнів, у колективі має панувати атмосфера довіри та взаємоповаги.

Під час очного навчання в якійсь мірі легше запобігти списуванню чи плагіату у студентських роботах, аніж під час віддаленого спілкування в умовах дистанційного навчання, наприклад, створивши відповідні умови в навчальній аудиторії (заборона на гаджети, дистанція між студентами, жорстке обмеження у часі, усні опитування замість письмових тощо). За умов дистанційного навчання студенти стають ще більш винахідливими у досягненні мети отримати найвищий бал за будь-яку ціну. Обман та академічне шахрайство, на жаль, процвітають. Викладачу дуже складно перевірити, хто саме виконує завдання по той бік екрану, хто підказує за кадром, якими додатковими матеріалами користується студент під час вирішення завдань тощо. Та це й не має ставати самоціллю.

Допомогти у вирішенні проблем академічної недоброчесності має перегляд критеріїв оцінювання навчальних досягнень студентів, добре продуманий дистанційний курс та правильно сплановане спілкування викладача зі студентами, за якого будуть переважати творчі завдання, проєкти, есе, презентації тощо, які потребують власної точки зору чи, наприклад, спільної роботи у команді. Краща комунікація між викладачем та студентами, відкритість у спілкуванні, прозорість в оцінюванні, зрозуміло поставлені завдання, вичерпні коментарі, інтерактивні дискусії, а головне підвищення мотивації студентів до навчання – усе це сприятиме вирішенню проблеми академічної недоброчесності.

Для перевірки фактичних знань під час дистанційного навчання, на наш погляд, варто:

- використовувати опитування в режимі реального часу;
- проводити тестування з обмеженням у часі;
- кількість питань у банку для формування тесту має значно перевищувати кількість питань у самому тесті;
- передбачати наявність тестів із відкритою відповіддю;
- проводити усні захисти письмових робіт з використанням засобів відеоконференцій;
- дозволяти повторне виконання тесту або здавати завдання на перевірку після виправлення помилок та усунення зауважень.

На нашу думку, саме останнє сприятиме підвищенню рівня довіри між викладачем та студентом, усуненню комунікаційних бар'єрів, знизить рівень страху отримати погану оцінку за невдалу спробу, спонукатиме до самостійності.

За порушення академічної доброчесності здобувачі вищої освіти можуть бути притягнуті до такої академічної відповідальності [5]: оголошення попередження, повторне проходження оцінювання, повторне проходження відповідного компонента освітньої програми, позбавлення академічної стипендії, відрахування з числа студентів. Проте, у переважній більшості випадків виявленого студентського шахрайства, покарання або були дуже м'які, або взагалі такі випадки не розглядалися відповідними університетськими комісіями з питань академічної етики. Викладачі дуже рідко повідомляють адміністрацію про порушення студентами принципів академічної доброчесності. Як зробити, щоб викладачі повідомляли про порушення академічної доброчесності, і не лише про академічний плагіат, виявлений відповідними програмами, та як змусити студентів не вдаватись до академічного шахрайства?

Існує досить універсальна модель ADKAR, що може допомогти людині (як викладачу, так і студенту) змінитися у кращий бік, яка була апробована протягом кількох останніх десятиліть, що ґрунтується на 5 принципах «усвідомлення проблеми – бажання змін – знання – вміння – підсилення» [6].

Перший етап є досить універсальним, усі учасники освітнього процесу мають усвідомити важливість та необхідність змін у сфері академічної доброчесності. Другий етап – формування бажання ці зміни запроваджувати і підтримувати. Третій етап – формування необхідних знань для здійснення таких змін. На четвертому етапі формуються необхідні уміння та практичні навички, що допомагатимуть у вирішенні вище описаних проблем. І на етапі підсилення кожен член академічної спільноти має відчувати необхідну підтримку в зусиллях змінитися самому та змінити освітній процес у своєму навчальному закладі.

Впровадження на практиці описаної моделі змусить наші освітні заклади впроваджувати зміни, підвищить рівень академічної культури як викладачів, так і студентів, сприятиме комплексному підходу до забезпечення принципів академічної доброчесності.

Список використаних джерел:

1. Копняк К.В. Технології виявлення академічного плагіату. *Інтерактивний освітній простір ЗВО* : матеріали всеукраїнського науково-практичного вебінару (м. Вінниця, 27 квітня 2020 р.). Вінниця : ВТЕІ КНТЕУ, 2020. С. 82-85.
2. Про освіту: Закон України 2145-VIII від 05.09.2017 (із змінами та доповненнями). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19> (дата звернення: 20.03.2021).
3. Мотивація студентів до навчання як визначальна умова академічної доброчесності (ДОСЛІДЖЕННЯ). URL: <https://saiup.org.ua/resursy/motyvatsiya-studentiv-navchannya-yak-vyznachalna-umova-akademichnoyi-dobrochesnosti-doslidzhennya/> (дата звернення: 22.03.2021).
4. Копняк К.В. Методи виявлення академічного плагіату в системах управління навчанням. *Соціально-політичні, економічні та гуманітарні виміри європейської інтеграції України* : зб. наук. пр. VIII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 03 червня 2020 р.). Вінниця: Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2020. Ч. 2. С. 228-237.
5. Про академічну доброчесність науково-педагогічних, педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти ВТЕІ КНТЕУ: Положення від 28.09.2020 №15. URL: http://www.vtei.com.ua/doc/2019/ud/pol/pol_akad_dobr.pdf (дата звернення: 22.03.2021).
6. Як ефективно впроваджувати зміни? Модель ADKAR. URL: https://academiq.org.ua/novyny/adkar_model/ (дата звернення: 23.03.2021).

Наталія Корж, д.е.н., професор

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ, м. Вінниця

СТАНОВЛЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ КУЛЬТУРИ В ЕПОХУ ЦИФРОВІЗАЦІЇ

Академічна доброчесність є рушійною силою успішної реалізації місії освіти та основою відповідальної поведінки в житті наших студентів після отримання диплома. Міжнародний центр академічної доброчесності визначає академічну доброчесність як прихильність п'яти фундаментальних принципів: чесність, довіра, справедливість, повага і відповідальність. Ці п'ять цінностей запускаються такою здатністю людини, як сміливість (мужність) втілювати цінності понад усе. Прийняття та втілення фундаментальних цінностей в практику освітньої діяльності стає наріжним каменем наукових і академічних спільнот, заснованих на доброчесності. Чесність є необхідною передумовою для повної реалізації довіри, справедливості, поваги і відповідальності. Довіра формується:

- навчальними закладами, які встановлюють чіткі і послідовні академічні стандарти, неухильно і справедливо застосовують ці стандарти і підтримують чесні і неупереджені дослідження;

- викладачами, які встановлюють чіткі правила і вказівки як для виконання завдань, так і для оцінювання студентських робіт;
- студентами, роботи яких є чесними, глибокими та оригінальними.

Тільки маючи довіру, ми можемо спиратися в своїх дослідженнях на дослідження інших вчених і впевнено рухатися вперед.

Справедливе, коректне і неупереджене оцінювання відіграє важливу роль в освітньому процесі між студентом, викладачем та адміністрацією:

- студенти виявляють справедливість по відношенню один до одного і до товариства, коли виконують свою роботу чесно, по відношенню до авторів – коли належним чином визнають запозичені ідеї і напрацювання;
- адміністрація, коли формуються ясні, корисні, обґрунтовані і неупереджені правила, які допомагають формувати і розвивати академічну спільноту, засновану на доброчесності, і ґрунтуються на повазі до студентів, викладачів, випускників та закладів;
- випускники, коли підтримують хорошу репутацію закладу;
- викладач, коли чітко та ясно доносять свої очікування, послідовно реагують на прояви нечесності, неухильно відстоюють принципи академічної доброчесності і задають тон власним прикладом.

Повага в академічних спільнотах повинна бути взаємною і вимагати проявів поваги, особистої та колективної відповідальності. Поважати себе означає чесно і порядно відповідати на виклики. Поважати інших – цінувати різні думки і усвідомлювати необхідність оскарження, випробування та вдосконалення ідей. Студенти виявляють повагу, коли цінують і використовують можливості отримання нових знань, беручи участь в дискусіях, вислуховуючи точки зору інших і докладаючи максимум зусиль відповідно до своїх здібностей. Викладачі виявляють повагу, серйозно ставлячись до ідей студентів, визнаючи в них особистість, допомагаючи їм розвивати свої ідеї, чесно і повно коментуючи їх роботи і цінуючи точки зору і цілі. Члени академічної спільноти також демонструють повагу до інших вчених, визнаючи їх інтелектуальний внесок належним зазначенням і цитуванням джерел.

Розвивати відповідальність означає вчитися розпізнавати і пригнічувати порив до скоєння аморального вчинку або відходу від принципів. Бути відповідальним членом академічної спільноти також означає вимагати від себе та інших неухильної відповідності високим стандартам доброчесності.

Сміливість – це не цінність, а здатність діяти у відповідності зі своїми цінностями всупереч. Це навіть не цінність, а здатність. Сміливість може розвиватися тільки в тому середовищі, де вона піддається випробуванню. Таким чином, добропорядні академічні спільноти повинні включати можливості для вибору, винесення уроків з власних рішень і зростання. В такому циклічному процесі сміливість, честь, доброчесності можуть розвиватися як нерозривно пов'язані і взаємозалежні характеристики.

Для поширення фундаментальних цінностей академічної доброчесності необхідний зважений баланс між стандартами доброчесності та місією освіти, а також співчуттям і турботою. З цією метою вишам слід:

1. Формалізувати ясні, справедливі правила, процедури та заяви щодо академічної доброчесності.

2. Просувати позитивні аспекти академічної доброчесності (обговорення цінностей, формування здатності приймати етичні рішення, акцентування зв'язків між академічною доброчесністю і більш широкими питаннями етики).

3. Розвивати культуру доброчесності, правильного розуміння очікувань шляхом популяризації стандартів академічної доброчесності.

4. Підтримувати тих, хто виконує правила і дотримується стандартів.

5. Розробляти, роз'яснювати і впроваджувати системи реагування та прийняття рішень у випадках порушення.

6. Стежити за розвитком технологій і освітніх практик з тим, щоб мати можливість передбачати і оцінювати зростаючі ризики і згідно з цим знаходити рішення потенційних проблем.

7. Регулярно оцінювати ефективність правил, процедур і практик академічної доброчесності, оновлювати і при необхідності вдосконалювати їх. Детальний зміст програм академічної доброчесності кожного закладу має визначатися особливостями самого співтовариства.

«Академічна культура не може бути перенесена або запозичена. Як правило, вона вистраждана ціною проб і помилок, ціною постійної комунікації та саморефлексії університетської спільноти» [2, с. 49]. Формування вітчизняної академічної культури відповідно до світових стандартів – це тривалий і складний процес. Перший крок в цьому напрямку – визнання існуючих проблем, відкрите їх обговорення, відхід від практики сором'язливого замовчування негативних явищ.

Отже, не можна відкидати минулий досвід, нові технології слід впроваджувати з урахуванням їх позитивних і негативних сторін.

Список використаних джерел:

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. Політики»; за заг. ред. Т.В. Фінікова, А.Є. Артюхова. Київ: Таксон, 2016. 234 с.

2. Альтба Ф.Г. Академическая свобода: реалистическая оценка. Международное высшее образование. URL: <http://ihe.nkaoko.kz/archive/14/292/>.

3. Астахова В.И. Академическая культура как фундамент формирования современного специалиста. Вчені зап. Харк. гуманіт. ун-ту «Нар. укр. акад.». Харків, 2013. Т. 19. С. 21-39.

АВТОМАТИЗАЦІЯ ПОБУДОВИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ОСВІТНЬОЇ ТРАЄКТОРІЇ СТУДЕНТА В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА ОСНОВІ ОСОБИСТОГО ЕЛЕКТРОННОГО КАБІНЕТУ

В сучасних умовах глобалізації та трансформації функціонування багатьох галузей і освіти в тому числі, постає важливе питання автоматизації побудови індивідуальної освітньої траєкторії.

Автоматизована система для побудови індивідуальної освітньої траєкторії дозволить охопити цілий комплекс освітніх задач на основі використання сучасних інформаційних технологій. Вона є ефективним засобом для ознайомлення із переліком, змістом та здійснення процесу обрання вибіркового дисциплін. Тому розробка та впровадження такої автоматизованої системи побудови індивідуальної освітньої траєкторії у навчальний процес є актуальним напрямком розвитку сфери освіти.

На першому етапі було сформовано вимоги до автоматизованої системи та розробка схеми комплексу завдань, на якій вона базується.

В першу чергу, слід зазначити, що автоматизована система повинна забезпечувати на високому рівні діалог з користувачем, що дасть змогу оперативно та якісно провести студентом обрання вибіркового дисциплін та сформувати електронну заяву на їх вивчення.

Крім того, в основі автоматизованої системи повинен бути цілодобовий доступ до її інтерфейсу з електронного кабінету студента.

Основними завданнями, які вирішує автоматизована система, є можливість студентів здійснити ознайомлення із переліком та змістом вибіркового дисциплін в дистанційному режимі, а також проведення процедури вибору в автоматизованому режимі, що дозволить швидко та ефективно будувати власну освітню траєкторію.

Перелік дисциплін буде доступний одразу після входу в автоматизовану систему. Ознайомлення із змістом дисциплін буде здійснюється на основі силабусів, що завантажені у систему, і студент зможе переглядати у вікні браузера інформацію щодо кількості годин, основних тем, критеріїв оцінювання дисципліни та більш усвідомлено здійснювати свій вибір.

На другому етапі здійснюється моделювання та розробка автоматизованої системи побудови індивідуальної освітньої траєкторії для студентів ЗВО. Програмне забезпечення процесу автоматизованого обрання вибіркового дисциплін має бути створене сучасними інструментальними засобами web-програмування, щоб забезпечити можливість дистанційного доступу до її ресурсів з електронного кабінету студента.

При цьому інтерфейс системи повинен бути максимально зрозумілий та зручний для здійснення процесу обрання.

Структурна схема автоматизованої системи для побудови індивідуальної освітньої траєкторії подана на рис. 1.

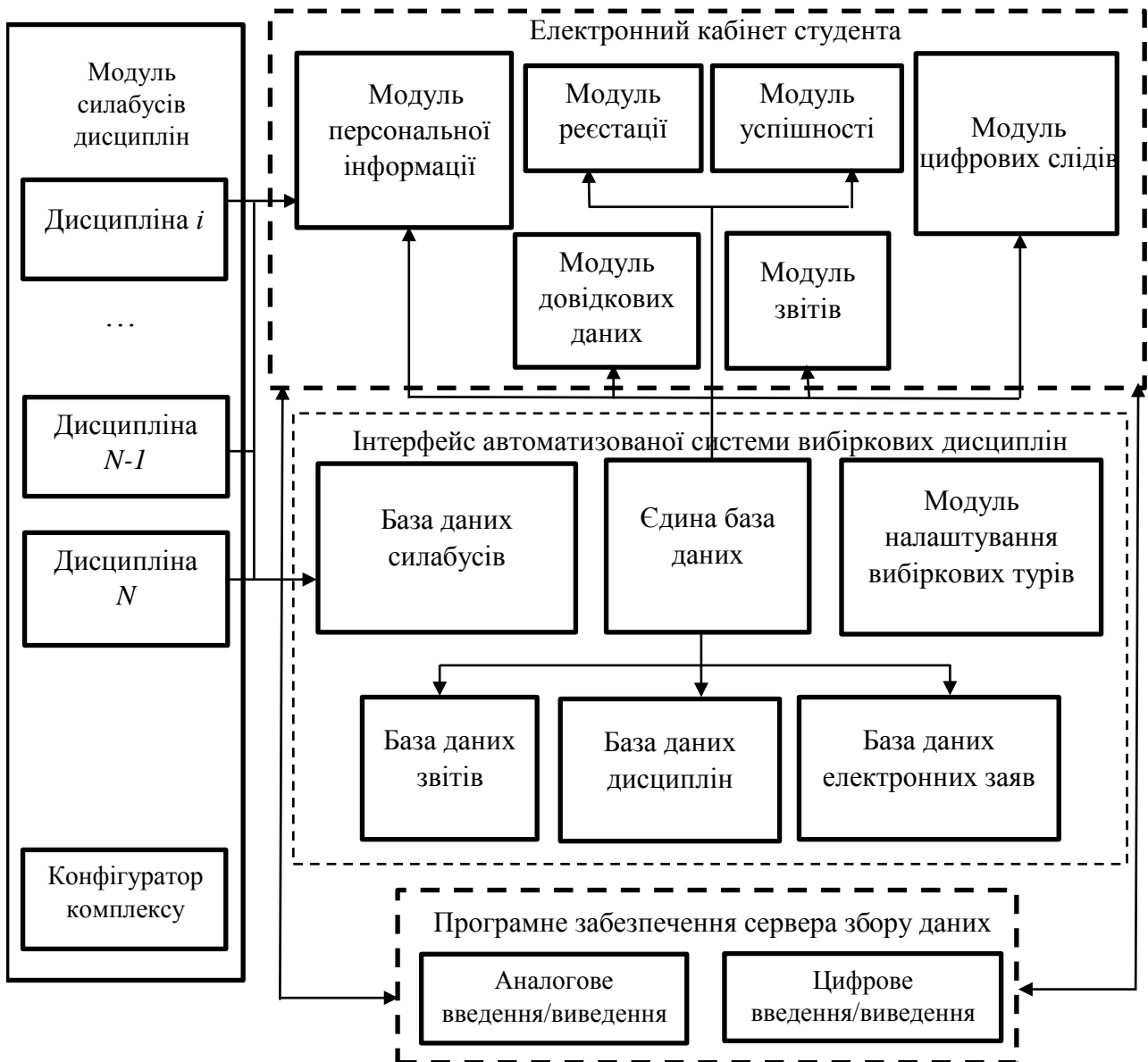

Рисунок 1 – Структурна схема автоматизованої системи

Щоб розпочати автоматизоване обрання вибірових дисциплін студенту потрібно авторизуватись в особистому електронному кабінеті та перейти з нього у систему, натиснувши відповідну вкладку. На початку вибору висвітлюється повідомлення із короткою інструкцією щодо загальної кількості вибірових дисциплін, які потрібно обрати на рік та по семестрах, а також основними етапами здійснення відбору.

Обрання вибірових дисциплін здійснюватиметься у три тури для можливості формування груп із максимальної кількості студентів. Робота у системі починається із I туру. У вікні інтерфейсу системи відображаються обрані по семестрам дисципліни. Також там можна переглянути інформацію щодо необхідної кількості дисциплін, які потрібно обрати; скільки часу залишилось до закінчення туру тощо. У правому вікні розміщено перелік дисциплін, посилання на силабуси до них, а також статистика щодо кількості студентів, які обрали дисципліни у першому та другому семестрах.

Таким чином, в результаті впровадження автоматизованої системи можливо досягнути: підвищення загальної мотивації та інтересу до навчання завдяки новим формам організації; полегшення та оптимізації процесу побудови індивідуальної освітньої траєкторії; забезпечення індивідуалізації навчання; зменшення експлуатаційних затрат.

Список використаних джерел:

1. Рада проголосувала новий закон про вищу освіту: у вузів буде більше автономії. Українська правда. Життя. 1 липня 2014. URL: <http://life.pravda.com.ua/society/2014/07/1/173712/> (дата звернення: 25.03.2021).

2. Вибір без вибору: моніторинг вибіркового курсів у державних вишах. Аналітичний центр CEDOS. URL: <http://www.cedos.org.ua/uk/osvita/vybir-bezvyboru-monitorynh-vybirkovykh-kursiv-uderzhavnykh-vyshakh> (дата звернення: 25.03.2021).

Електронне видання

Інтерактивний освітній простір ЗВО

**МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО НАУКОВО-
ПРАКТИЧНОГО ВЕБІНАРУ**

30 березня 2021 року

Відповідальний редактор: Людмила Гусак

Комп'ютерна верстка: Катерина Копняк

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 3,84

Вінницький торговельно-економічний інститут КНТЕУ
21050, Україна, м. Вінниця, вул. Соборна, 87
E-mail: zv@vtei.edu.ua, тел. (0432)55-04-06